

SHp

SOSYALDEMOKRAT
HALKÇI PARTİ

Tüzük

86-906
1987
k.7

SHP

SOSYALDEMOKRAT
HALKÇI PARTİ

T.B.M.M.

DDC :
YER : 36-906
YIL : 1987
CLT :
KSM :
KOP : 7
DEM : 88-2483

KÜTÜPHANESİ

Tüzük

ÜÇÜNCÜ OLAĞANÜSTÜ
KURULTAY
HAZİRAN 1987

SHP
ÜÇÜNCÜ OLAĞANÜSTÜ
KURULTAYINCA
KABUL EDİLMİŞTİR.

HAZİRAN 1987

İÇİNDEKİLER

Birinci Bölüm

KURULUŞ VE İLKELER 1

Kuruluş	1
Amaç	1
Siyasal Anlayış ve Çalışma İlkeleri	2

İkinci Bölüm

ÜYELİK 3

Üye yazılma	3
Üyelerin Hakları ve Görevleri	3
Üyelik İçin Başvurma	4
Aday Üyelik	4
Asil Üyelik	5
Merkez Yürütme Kurulu Onayı ile Üye Yazımı	5
Merkez Yürütme Kurulu Kararı ile Üye Yazımı	6
Parti Kimlik Belgesi	6
Yer Değiştirme	6
Ad Silme	6
Partiden Ayrılma	7
Üyelik Yönetmeliği	7

Üçüncü Bölüm

ÖRGÜT VE KURULLAR 8

Örgütlenme	8
Örgütlenmede Yönetim Birimleri	9
Belde İlçe ve İl Örgütleri	9
İlçe ve İl Yönetim Kurulları	9
Başkan ve Yönetim Kurullarının Seçimleri	9
İlçe ve İl Başkanları	10
Sekreter Üye ve Sayman Üye	10
İlçe ve İl Yönetim Kurullarının Görevleri	11
İlçe ve İl yönetim Kurullarının	
Çalışma Yöntemleri	12
Belde Örgütleri	12

Genel Başkan	13
Parti Meclisi	14
Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurulunun	
Görev ve Yetkileri	15
Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcıları	
Genel Sayman	17
Kurul Toplantısı	18
Kurullarda Görev Bölümü	18
Özel Görevlendirme ve Komisyonlar	19
Görevin Boşalması	19
Görevden Alma	20
Görevden Alınanların Yerine Seçim ..	21
Parti Denetmenleri	22
Küçük Kurultay (Küçük Kongre)	22
İl ve İlçe Danışma Kurultayları	23

Dördüncü Bölüm

KONGRELER VE KURULTAY

I. KONGRELER

Kongreler Süresi	25
Delege ve Kongre Üyesi	25
Delege Sayısı	26
İlçe Kongresi Üyeleri	26
İl Kongresi Üyeleri	26
Kongre Üyeliğinin Süresi	27
Kongrelere Çağrı - Toplantı	
Yeter Sayısı	27
Olağanüstü Kongreler	28
Kongrenin Gündemi	28
Oturum ve Karar İlkeleri	28
Kongre Başkanlık Kurulu ..	29
Görüşmeler ..	29
İtiraz ..	29
Kongreler Yönetmeliği	30

II. KURULTAY

Kurultayın Tanımı	30
Kurultay Üyeleri	30
Çağrı, Gündem, Toplantı ve Karar Sayısı	31
Kurultayın Yetkileri	32
Kurultay Görüşmeleri	32

III. ORTAK KURALLAR

Seçimlerde Ortak Kurallar	33
---------------------------------	----

Beşinci Bölüm	
PARTİ ADAYLARININ BELİRLENMESİ	36
Milletvekili Önceşimi	36
Önceşim Çevresi	37
Adaylığa Başvurma	37
Kontenjan Adaylığı	37
Adaylık On Koşulları	38
İnceleme	38
Ön Seçim Listesi	38
Adayların Merkez Organınca Saptanması	39
Aday Adaylarının Bildirilmesi	39
Parti Adaylarının Bildirilmesi	39
Aday Listelerindeki Eksiklerin	
Tamamlanması	40
T B M M Adaylık Yönetmeliği	40
Yerel Seçimlerde Parti Adaylarının	
Belirlenmesi	40
Altıncı Bölüm	
PARTİ GRUPLARI	41
T B M M Parti Grubu	41
Grup Yönetim İlkeleri	41
Grup Üyelerinin Görevleri	42
Belediye ve İl Genel Meclisi Grupları	42
Yedinci Bölüm	
DİSİPLİN İŞLERİ	44
Disiplin Kurullarının Görevleri	44
Disiplin Kurulları	44
Yetki	44
Parti Suçları	45
Disiplin Cezaları	46
Kararlar	47
İtirazlar	48
Disiplin Kurullarına İlişkin Ortak	
İlkeler ve Kurallar	48
Üyeliklerde Boşalma	49
Bağışlama	49
Yönetmelik	49

Sekizinci Bölüm

GELİR KAYNAKLARI — HARCAMALAR — HESAP İŞLERİ..... 50

Gelir Kaynakları	50
Giriş Ödentisi	51
Yıllık Ödenti	51
Milletvekili Ödentisi	51
Adaylık Ödentisi	51
Sorumluluk ve Harcamalar	51
Borç Verme Yasağı	52
Bütçe ve Kesin Hesap	52
İl ve İlçe Örgütlerine Genel Merkez Yardımı	52
Hesap Yönetmeliği	53

Dokuzuncu Bölüm

TUTULACAK DEFTERLER VE YAZIM İŞLERİ

54

Onuncu Bölüm

DEĞİŞİK HÜKÜMLER

PROGRAM, TÜZÜK, YÖNETMELİKLERİN YÜRÜRLÜĞÜ VE DEĞİŞTİRİLMESİ.....

56

Program ve Tüzüğü Değiştirme Yetkisi	56
Yönetmelikler	56
Yönetmeliklerin Yayımı ve Yürürlüğü	57
Yönetmeliklerin Hazırlanması	57
Yürürlük	57
Geçici Madde	57

BİRİNCİ BÖLÜM

KURULUŞ VE İLKELER

KURULUŞ

Madde 1-

Sosyaldemokrat Halkçı Parti; Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Devletçilik, Halkçılık, Laiklik ve Devrimcilikle belirlenen Atatürk ilkeleri doğrultusunda; insan haklarına ve Hukukun Üstünlüğü ilkesine bağlı kalarak; özgürlük ve eşitlik içinde toplumun ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmasına öncelik tanıyan; ulusal gelirin sosyal adalete uygun dağılımını sağlamayı amaçlayan;

Gelişmenin bütünlüğü içinde, çalışanların haklarını koruyan, geliştiren, insanı en yüce varlık, emeği en değer sayan sosyaldemokrat, siyasal bir kuruluştur.

Partinin merkezi Ankara'dadır.

Partinin simgesi "Altıok güneş ve zeytin dalı"dır.

Partinin kısaltılmış adı SHP'dir.

AMAÇ

Madde 2-

"Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur" ilkesine bağlı bulunan Partinin amacı;

Özgürlükçü, çoğulcu ve katılımcı demokrasi düzeni içinde ve yargı güvencesinde; laik ve sosyal hukuk devleti anlayışı ile toplumun çağdaş uygarlık düzeyine erişmesini sağlamaktır.

Bu amaca ulaşırken; Devletin tam bağımsızlığı, ülkesi ve ulusu ile bölünmezliği ilkesine bağlılıkla dayanışmayı, iç barışı, toplumun huzurunu, halkın ve ülkenin dir-

lik ve düzenliğini sağlamayı ve dünya barışına katkıda bulunmayı;

İnsanın ve emeğinin değerini, onurunu, saygınlığını, temel haklarını ve özgürlüklerini korumayı, fırsat eşitliğini sağlamak için yasal, ekonomik sosyal engelleri kaldırmayı,

Din, dil, ırk, cins, aile ve mezhep ayırımına, sınıf ve zümre egemenliğine yönelik tutum ve davranışlara ve her türlü sömürüye karşı çıkmayı;

Üretimin artırılmasını, toplumun insan onuruna yaraşır yaşam düzeyine kavuşmasını, ekonomik ve toplumsal refahını ve kültürel gelişmesini sağlamayı;

Toplumsal ve siyasal yaşamda genel ahlak kurallarına uymayı;

Doğanın korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi için etkin çalışmalar yapmayı;

Görev bilir.

SİYASAL ANLAYIŞ VE ÇALIŞMA İLKELERİ

Madde 3-

Sosyaldemokrat Halkçı Partinin her üyesi siyasal yaşamda görev almayı onurlu bir toplum hizmeti sayar.

Siyasal görevler, toplumun ve halkın yararına hizmet alanlarıdır.

Partili için başarı, Partinin başarısıdır; siyasal eylem Partinin eylemidir.

Parti görevleri, demokrasi ilkeleri ve Tüzük kuralları içinde bütün partililere açıktır.

Üyeler, siyasal çalışmalarında yasalara ve Parti ilkelerine uymak zorundadır.

Partililer, toplumsal yaşamın ve parti görevlerinin gerektirdiği yetenekleri kazanmaya, sorumluluk ve görev yerlerine bilgili, yetenekli ve başarılı üyelerin seçilmesi-ne sürekli çaba harcarlar.

Parti, halkın siyasete ve yönetime sürekli ve etkin katılımını öncelikle kendi yapısında ve işleyişinde gerçekleştirir.

İKİNCİ BÖLÜM

ÜYELİK

ÜYE YAZILMA

Madde 4-

Yirmibir yaşını dolduran, medeni ve siyasal hakları kullanma yeterliği olan, Partinin Tüzüğünü, Programını ve ilkelerini benimseyen ve yasalarca siyasal partilere girmeleri yasaklanmış olmayan her yurttaş, Partiye üye olabilir.

Üyelik için başvuranlar arasında din, dil, ırk, cins, mezhep, aile, zümre, sınıf ve meslek ayırımı gözetilemez.

ÜYELERİN HAKLARI VE GÖREVLERİ

Madde 5-

Partinin bütün görevleri, Tüzük kuralları içinde partililerin tümüne açıktır.

Parti üyeleri;

A- Partiye yılda 1.200-12.000 TL arasında ödenti verirler;

B- Seçildikleri parti organlarına ve görevlendirildikleri komisyon ve kurulların toplantılarına ve yürütme işlerine katılırlar; kendilerine verilen ödevleri eksiksiz yerine getirirler;

C- Partinin ilkelerini, Programını, Kurultay ve yetkili kurulların bildiri ve kararlarını, seçim bildirgelerini, Partinin genel politikası ile hizmetlerini her türlü olanaktan yararlanarak çevrelerine duyurmaya ve anlatmaya çalışırlar;

D- Seçimlerde Partiye ve adaylarına oy vermekle yetinmeyerek Partinin başarısını en üst düzeye erdirmek için çaba harcarlar;

E- Parti çalışmalarında aldıkları görevleri yerine getirmekle, görevden ayrılırken hizmetin gerektirdiği devir işlemlerini eksiksiz yapmakla yükümlüdürler; zorunluk olmadıkça görevden çekilmezler.

F- Üstlendikleri ödentiği süresinde ödemekle yükümlüdürler.

Üstlendiği ödenti borcunu süresinde ödemeyen üye hakkında disiplin cezası uygulanmaz.

ÜYELİK İÇİN BAŞVURMA

Madde 6-

Başvuru, üye olmak isteyen kimsenin, sürekli oturduğu yerin ya da sürekli işyerinin bulunduğu ilçe başkanlığına üç örnek başvurma belgesiyle yapılır. Belgede iki partilinin önerisi alınır. Başvuruda bulunan kimseye bir alındı belgesi verilir.

İlçe yönetim kurulu, başvuruları inceleyerek on gün içinde karara bağlar. Başvuru kabul edilmişse, aday üye defterine yazılır. On gün içinde karar verilmemişse başvuru kabul edilmiş sayılır; işlem yürütülür. Başvuru belgelerinin birer örneği otuz gün içinde Genel Sekreterliğe ve bilgi için il başkanlığına gönderilir. Üçüncü örnek ilgili dosyada saklanır.

Bu dosya ve defterler, ilçedeki üyelere ve parti görevlilerine açıktır.

ADAY ÜYELİK

Madde 7-

Aday üyelik süresi üç aydır. Bu süre içinde aday üyeler asıl üye yükümlülüklerini taşır; yalnızca seçme ve seçilme hakkını kullanamaz. Aday üyeliğin süresi ilçe yönetim kurulunun kararı ya da üyeliğin kabul edilmiş olduğu tarihten başlar.

İlçe başkanlığı aday üyelerin adlarını karar gününden başlayarak yedi gün içinde askıya çıkarır, ve bir ay süreyle üyelerin bilgisine ve incelemesine açık tutar.

Aday üyeliğe partililer bir ay içinde itiraz edebilirler. İtirazlar yazı ile ilçe başkanlığına yapılır. İlçe yönetim kurulu bir hafta içinde kararı değiştirmezse; itirazı il baş-

kanlığına gönderir. İl yönetim kurulu itirazı bir ay içinde inceler; karara bağlar. Bu süre içinde karara bağlanmayan itiraz reddedilmiş sayılır. Karar ilçe başkanlığına ve ilgililere duyurulur. Karar aday üyenin adının silinmesini gerektiriyorsa durum bir hafta içinde Genel Sekreterliğe de yazı ile duyurulur.

Aday üye yazılma istemi ilçe yönetim kurulunca reddedilen kimse kararı öğrenmesinden başlayarak on gün içinde ilçe başkanlığı aracılığıyla ya da doğrudan il yönetim kuruluna itiraz edebilir.

Üyelik isteminin reddi kararında gerekçe gösterme zorunluğu yoktur.

İl yönetim kurulunun bu konulardaki kararları kesin-dir; bu karara karşı Merkez Yürütme Kuruluna başvurulamaz.

ASIL ÜYELİK

Madde 8-

Aday üyelik üç aylık sürenin bitiminde kendiliğinden asil üyeliğe dönüşür. Üyelik hakları bu tarihte başlar.

İlçe başkanlığı aday üyeyi asil üye defterine yazar ve üyeye bilgi verir.

MERKEZ YÜRÜTME KURULU ONAYI İLE ÜYE YAZIMI

Madde 9-

Aşağıda belirtilenler, ancak ilgili il ve ilçe yönetim kurullarının görüşü alınarak Merkez Yürütme Kurulunun onayı ile ilçedeki üye defterine yazılır.

a- Partiden ayrılmış, çıkarılmış ya da adı silinmiş olanlar.

b- Başka partilerin üyesi iken ayrılmış olanlardan TBMM üyeliği, belediye başkanlığı, partilerin merkez karar yönetim ya da disiplin kurulu üyeliği veya il başkanlığı yapmış olanlar, ya da T.B.M.M. üyeliği ve il merkezi belediye başkanlığı seçimlerine aday olarak katılmış olanlar;

Bunlar hakkında 6.7.8. maddeler uygulanmaz.

MERKEZ YÜRÜTME KURULU KARARI İLE ÜYE YAZIMI

Madde 10-

Parti açısından üyeliği yararlı görülenlerin başvuruları üzerine önceki maddelerdeki koşullara bağlı olmak-sızın doğrudan üyeliğe yazımı, ilgili il yönetim kurulunun görüşü alındıktan sonra Merkez Yürütme Kurulunca yapılır. Yazım kararı ve ilgili belgeleri Genel Sekreterlikçe ilçesine gönderilir, adı üyelik defterine işlenir.

PARTİ KİMLİK BELGESİ

Madde 11-

Üyelik, geçerli kimlik belgesi ile kanıtlanır. İlçe başkanlıklarınca *Partinin asıl üyelerine Genel Sekreterlikçe* hazırlanan tek tip parti kimlik belgesi verilir.

Yer değiştiren üye, yazımını aktardığı ilçe başkanlığından yeni kimlik belgesi almak zorundadır.

YER DEĞİŞTİRME

Madde 12-

Hiç bir üye partinin birden çok örgüt birimine yazılı olamaz. Aksi halde son yazılma tarihinden önceki yazımlar geçersizdir.

Partiye yazılı oldukları ilçeden ayrılan üye ayrıldığı-nı ve taşındığı yeri ilçe başkanlığına bildirir. Bildirim üzerine ya da kendiliğinden ilçe başkanlığı üyenin kaydının, gittiye yer ilçe başkanlığına aktarılmasını sağlamakla görevlidir.

Üyeler yazılı oldukları ilçe ve il dışında sürekli parti görevi alamazlar. Ancak Genel Merkez organları ve T.B.M.M. üyelerine ve birden çok ilçeyi kapsayan büyük şehir belediyeleri sınırları içinde oturan üyelere bu kural uygulanmaz.

AD SİLME

Madde 13-

Bir partilinin;

a- Üyelik başvurma belgesinde yanlış veya gerçek dışı bilgi verdiği;

b- Üyeliğe yazımı sırasında yasaların ve Tüzüğün ön-gördüğü nitelikleri bulunmadığı;

c- Ya da bu nitelikleri sonradan yitirdiği anlaşırsa; ilçe yönetim kurulu adının üye defterinden silinmesi istemini içeren gerekçeli bir kararla il yönetim kuruluna başvurur.

İl yönetim kurulu, yazıyla ilgiliye durumu bildirerek on beş gün içinde açıklama yapmasını ister. Bu süre içinde yanıt vermeyen ya da açıklanması inandırıcı görülmeyen üyenin adının üye defterinden silinmesine il yönetim kurulunca karar verilir. Karar ilgiliye, ilçesine ve Genel Sekreterliğe on gün içinde yazıyla duyurulur.

İlgili kendisine yapılan duyuru gününden başlayarak on beş gün içinde Merkez Yürütme Kuruluna itirazda bulunabilir. Merkez Yürütme Kurulu, Genel Sekreterliğin hazırlayacağı bir raporla itirazı inceleyerek on gün içinde karara bağlar. Kurulun kararı kesindir.

Ad silme kararının kesinleşmesi üzerine durum Genel Sekreterliğe, il ve ilçe başkanlıklarına yazıyla bildirilir ve uygulanır.

Yargı organlarının veya yetkili kurulların kararlarına uyularak adı silinenler için de Genel Sekreterlik doğrudan aynı işlemi yapar.

PARTİDEN AYRILMA

Madde 14-

Her üyenin dilediğinde üyelikten çekilme hakkı vardır.

Partiden ayrılmak isteyen üye, yazılı olduğu ilçeye yazıyla isteğini bildirir; ilçe başkanlığınca adı üye defterinden silinir. Durum il başkanlığına ve Genel Sekreterliğe on beş gün içinde duyurulur. Parti kimlik belgesi geri alınır.

ÜYELİK YÖNETMELİĞİ

Madde 15-

Üyelikle ilgili başvuruların ve başka işlemlerin, aday üyeliğe itirazların karara bağlanması, parti kimlik belgelerinin biçimi, değiştirilmesi, Genel Sekreterliğe bağlı Üye Yazım Merkezinin kuruluşu, çalışma yöntemleri ve çalışanlarına ilişkin kurallar bir yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖRGÜT VE KURULLAR

ÖRGÜTLENME

Madde 16-

Parti örgütü; merkez organları, iller örgütü, T.B.M.M. Parti Grubu, il genel meclisleri grupları ve belediye meclisleri gruplarından oluşur.

A- MERKEZ ORGANLARI

- a- Büyük Kongre (Kurultay)
- b- Genel Başkan,
- c- Parti Meclisi,
- d- Merkez Yürütme Kurulu,
- e- Merkez Disiplin Kurulu,

B- İLLER ÖRGÜTÜ

- a- İl ve ilçe kongreleri,
- b- İl ve ilçe başkanları ile yönetim kurulları
- c- Belde örgütleri
- d- İl disiplin kurullarıdır.

C- PARTİ GRUPLARI

- a- T.B.M.M. Grubu Genel Kurulu,
- b- T.B.M.M. Grubu Yönetim Kurulu,
- c- T.B.M.M. Grubu Disiplin Kurulu,
- d- İl Genel Meclisleri Parti Grupları,
- e- Belediye Meclisleri Parti Gruplarıdır.

ÖRGÜTLENMEDE YÖNETİM BİRİMLERİ

Madde 17-

Belde örgütleri, ilçe ve il yönetim kurulları, Parti Meclisi ile Merkez Yürütme Kurulu, parti örgütünün yönetim birimlerini oluştururlar.

Belde örgütleri o yerdeki ilçe başkanlığına bağlıdır. İlçe yönetim kurulları il; il yönetim kurulları Merkez Yürütme Kuruluna; Merkez Yürütme Kurulu Parti Meclisi-ne bu sıralama içinde bağlıdır.

Yasa ve Tüzük hükümlerine, yetkili kurulların kararlarına ve kural düzenlemelerine uygun olarak, sayılan yönetimler arasındaki hukuksal ve siyasal ilişkiler sürdürülür.

BELDE, İLÇE VE İL ÖRGÜTLERİ

Madde 18-

İl ve ilçe merkezleri dışında belediye örgütü olan yerlerde belde örgütü kurulur. Belde örgütü en az 3 parti üyesi olan yerde kurulur.

Partinin ilçe örgütü, ilçe kongresi, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulundan oluşur.

İl örgütü, il kongresi, il başkanı, il yönetim kurulu ve il disiplin kurulundan oluşur.

İLÇE VE İL YÖNETİM KURULLARI

Madde 19-

İlçe yönetim kurulları; ilçelerde ve il merkezlerindeki merkez ilçede, ilçe başkanı ile sekiz üyeden oluşur. Ayrıca sekiz yedek üye seçilir.

İl yönetim kurulları; her ilde il başkanı ile 14 üyeden oluşur. Ayrıca 14 yedek üye seçilir.

BAŞKAN VE YÖNETİM KURULLARININ SEÇİMİ

Madde 20-

İlçe başkanı ile ilçe yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri ilçe kongresince; il başkanı ile il yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri il kongresince gizli oyla ve ayrı ayrı seçilir.

İLÇE VE İL BAŞKANLARI

Madde 21-

İlçe ve il başkanları, görev üstlendikleri yönetim birimlerinde Partiyi temsil ederler.

Başkanı oldukları yönetim kurullarının Tüzük ve diğer kural düzenlemelere uygun çalışmalarını sağlamak amacıyla, bu hizmetleri yürütebilmek için yönetim kurulu üyelerini ve tek tek, örgütündeki her parti üyesini görevlendirebilirler.

Yönetim adına, parti örgütü, kamu kuruluşları özel ve tüzel kişilerle yazışır ve ilişki kurarlar.

Yönetim birimi çevresindeki kamu çalışmalarını izler ve gerekli girişimlerde bulunurlar.

İlçe ve il başkanları kongrelerince seçilir; ertesi kongreye kadar görev yaparlar. Aynı kişi art arda beş kezden çok seçilemez. Yeniden seçilebilmek için aradan dört yıllık bir sürenin geçmesi zorunludur.

SEKRETER ÜYE VE SAYMAN ÜYE

Madde 22-

İlçe ve il yönetim kurulları, içlerinden gizli oyla bir sekreter üye ve bir sayman üye seçerler.

A- Sekreter üye;

a- Yönetim birimi çalışmalarının düzenlenmesine katkıda bulunur. Parti çalışmalarının izlenmesinde ve denetlenmesinde, propaganda ve seçim işlerinin yürütülmesinde başkanın yardımcısıdır,

b- Partinin her türlü yazışma işlerini yürütmekle yükümlü ve sorumludur.

c- Başkan bulunmadığında ona vekillik eder.

B- Sayman Üye:

a- Yönetim birimlerinin hesap işlerini yürütmekle yükümlü ve sorumludur.

b- Alt yönetim birimlerinin hesaplarını denetler.

c- Gelir ve gider işlerini süresi içinde ve düzenli yapmasını sağlar.

d- İlçelerin illere, illerin Genel Merkeze yasa gereği göndermeleri gereken bütçe ve diğer hesapların sürelerinde tamamlanıp ulaşmasını sağlar.

e- Üye ödentilerini toplar, bunun için gerekli girişimleri yapar.

Sekreter üye ve sayman üye, görevleriyle ilgili çalışmalarından dolayı başkana ve yönetim kuruluna karşı sorumludurlar. Yönetim kurulu, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile bunları görevden alabilir.

İLÇE VE İL YÖNETİM KURULLARININ GÖREVLERİ

Madde 23-

Yönetim kurulları, kendi yönetim birimleri ç vresinle, Partinin başansı ve amaçlarının gerçekleştirilmesi için yapılacak çalışmaları düzenlemekle ve yürütmekle ökümlüdürler.

Bu amaçla yönetim kurulları:

a- Partinin ilkelerini, programını, görüşlerini halka iletmeye, beğendirmeye yönelik sürekli çalışmalar yaparlar. Aleyhte propagandaları zamanında etkin biçime karşılarlar.

b- Tüzük kurallarını, kongre kararlarını, üst yönetim birimlerinin istem ve kararlarını uygular; alt yönetimin bunları uygulamasını sağlar ve gerekli denetimi yaparlar.

c- Diğer partilerin çalışmalarını izler ve değerlendirirler.

d- Yurt düzeyinde yaygın ve dengeli bir katılımı sağlamak amacıyla Genel Merkezce verilen hedefler doğrultusunda Partinin üye sayısının çoğalmasını sağlarlar.

e- Tüm seçimlerde parti adaylarının başarısı için çaba harcarlar. Bunun gerektirdiği programları, düzenlemeleri, seçim örgütlenmelerini yapar, uygulamayı denetlerler. Yasal, tüzüksel görevleri süresi içinde eksiksiz yerine getirirler.

f- Yerel ekonomik, siyasal ve toplumsal olaylarla ilgili bilgileri toplar ve değerlendirirler. Sonuçlarını üst yönetim birimine bildirirler.

g- Üst yönetime bilgi verip onayını alarak çevrelerinde dışa dönük siyasal, toplumsal ve kültürel toplantılar düzenlerler.

h- Üye sayısı beşten az olmamak üzere, partili üyelerden DANIŞMA kurulları oluştururlar.

Gençlik, kadın, işçi, köylü, esnaf sorunları gibi konularda toplumsal, siyasal, teknik ve bilimsel komisyonlar kurabilirler. Üyelerinden birini veya birkaçını bu konu-

larda araştırmalar yapmakla da görevlendirirler. İl yönetimleri, ilçelerdeki komisyonların eşgüdümünü sağlar.

i- öncelikle o köy veya mahalleden seçilmiş delege-lerden birisini, yoksa bir partili üyeyi o köy veya mahalle görevlisi olarak, o köy veya mahalleyle iletişimi sağlamakla görevlendirebilirler.

İLÇE - İL YÖNETİM KURULLARININ ALIşMA YÖNTEMLERİ

Madde 24-

İkinci dereceye kadar kan ve sıhri yakınlığı olanlarla karı ve koca aynı yönetim kurulunda görev alamazlar.

Bir ye, birden çok yönetim kurulunda başkan ya da yönetim kurulu yesi olamaz.

Yönetim kurulları, ye tam sayısının salt çoğunluğu ile en az on günde bir olağan toplantılarını yaparlar. İlçe veya il başkanı; ya da yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu, yönetim kurullarını olağanüstü toplantıya ağırabilirler.

Kararlar, toplantıya katılanların çoğunluğu ile verilir. Kurulca alınan kararlar karar defterine yazılır ve katılan üyelerce imzalanır. Azlık oyunda kalanlar, gerekçelerini karar defterine yazarak imza edebilirler.

Özürsüz olarak üst üste üç olağan toplantıya gelmeyen ye, yönetim kurulu ye tam sayısının salt çoğunluğu ile görevden alınabilir. Hakkında görevden alma kararı verilenler tebliğden başlayarak on günlük sürelerle ve sırası ile üst kurullara itiraz edebilirler. Merkez Yürütme Kurulunun bu konuda vereceği karar kesindir.

Her yönetim kurulu, çalışmalarından elde ettiği önemli sonuçları, üst yönetim birimine bir raporla sunar.

Yönetim kurullarının çalışma yöntemleri, görev bölümü "Yönetim Kurulları alışma Yönetmeliği" ile düzenlenir.

BELDE ÖRGÜTLERİ

Madde 25-

İl ve ilçe merkezleri dışındaki belediye olan yerlerde BELDE ÖRGÜTÜ YÖNETİMİ en az üç en çok beş üyeden oluşur. Yönetim, aralarından birisini başkan olarak seçer.

Belde örgütü yönetiminin üye sayısını, ilgili il yönetim kurulunun önerisi üzerine Merkez Yürütme Kurulu saptar.

Belde örgütü yönetimi; ya doğrudan ilçe başkanının veya ilçe yönetiminin görevlendireceği, ilçe yönetim kurulundan bir üyenin başkanlığı altında o beldede oturan partili üyelerce seçilir. Bu seçimde aynı sayıda yedek üye de belirlenir.

Seçilmiş belde örgütü yönetiminin görev süresi, bağlı olduğu başkanlığın yönetiminin görev süresi kadardır.

Belde örgütü yönetimi, Tüzüğü'nün 23. maddesinin a,b,c,d,e,f, bentlerinde yazılı görevlerle "BELDE ÖRGÜTÜ YÖNETMELİĞİ"nde belirlenen görevleri yerine getirir.

Tüzüğü'nün il ve ilçe yönetim kurullarında, görevden alma nedenlerini ve koşullarını gösteren hükümleri, belde örgütü yönetimini görevden almada kıyasla uygulanır. Görevden alma halinde, yukarıda yazılı biçimde hemen yapılacak seçimle yeni yönetim oluşturulur.

Belde yönetim kurulundan boşalma olduğunda yedek üyeler sıra ile göreve çağırılır. Ayrılmalar nedeniyle yönetimde görevlendirilecek üye kalmazsa; ilçe başkanını atama yapar. Otuz gün içinde seçime gidilir.

Görevden alma kararı, ilçe yönetim kurulunun ÜYE TAM SAYISININ üçte iki çoğunluğu ile ve gizli oyla alınır. Bu karara karşı, yazılı olarak bildirildiği tarihten başlamak üzere BEŞ GÜN İÇİNDE il yönetim kuruluna itiraz edilebilir. İl yönetim kurulunun on beş gün içinde gizli oyla ve toplantıya katılanların oy çoğunluğu ile vereceği karar kesindir.

İtiraz, görevi bırakmama veya devretmeyi geciktirme nedeni yapılamaz.

Belde örgütü yönetiminin ayrıntılı biçimde faaliyet alanı, çalışma usulleri, il ve ilçe örgütleriyle ilişkileri bir yönetmelikle düzenlenir.

GENEL BAŞKAN

Madde 26-

Partiyi Genel Başkan temsil eder.

Genel Başkan, disiplin kurulları dışında, bütün parti örgütünün başkanıdır. Partiyi bağlayıcı demeçler vermeye yetkilidir.

Genel Başkan kurultayca gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir.

İlk iki oylamada sonuç alınmazsa, üçüncü turda en çok oy alan aday seçilmiş sayılır. Ertesi kurultaya kadar görev yapar.

Aynı kişi üst üste beş kez Genel Başkanlığa seçilebilir. Bu süre sonunda yeniden seçilebilmek için aradan üç yıl geçmesi zorunludur.

Genel Başkan parti yönetim birimleri, kurul ve organlarını ve görevlileri birlikte ya da ayrı ayrı toplantıya çağırabilir.

Genel Başkan, parti hizmet ve çalışmalarının gerektirdiği önlemleri alır. Yetkili kurullarca verilen kararların ilgililerce uygulanmasını denetler.

Parti örgütüne ve ilgililere gerekli gördüğü bildirimleri yapar.

Genel Başkanın yokluğunda Genel Sekreter vekillik eder.

PARTİ MECLİSİ

Madde 27-

Parti Meclisi, Kurultayca seçilen 44 üyeden oluşur. Aynı sayıda yedek üye seçilir.

Merkez Yürütme Kurulu, Parti Meclisi üyeleri arasından seçilen 14 üyeden oluşur.

Merkez Yürütme Kurulunda boşalma halinde Parti Meclisi üyeleri arasından boşalan üyenin yerine seçim yapar.

Parti Meclisindeki boşalmalar ise oy sırasına göre yedek üyelerce doldurulur.

Parti Meclisi, Kurultaydan sonra en yetkili parti kurulusudur. Parti işlerinin ilke düzeyinde karar organıdır.

Partinin genel politikasını belirler.

Merkez Yürütme Kurulu; parti amaçlarının gerçekleştirilmesinde ve parti işlerinin yürütülmesinde en yüksek yürütme (icra) organıdır.

Genel Başkan her iki kurulun başkanıdır.

Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurulu üyeleri, partinin diğer kurullarında sürekli görev alamazlar.

PARTİ MECLİSİ VE MERKEZ YÜRÜTME KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde 28-

A- Parti Meclisi Kurultay'dan sonra Partinin en yüksek organıdır. Bu yetki ile;

a- Yasa ve Tüzükle doğrudan Kurultaya verilmiş yetkiler dışındaki bütün kararları alabilir.

b- Parti Programı ve Kurultay kararları ile seçim bildirgesi çerçevesinde Partinin politikasını ve stratejisini saptar. Seçim Bildirgesini hazırlar. Bu politikaların uygulanmasını halka anlatıp, benimsetilmesi için gerekli çalışmaları yapar;

c- Hükümet kurmaya, hükümete katılmaya, hükümetten çekilmeye veya ayrılmaya karar verir. Bu kararlarda T.B.M.M. Grubu başkan ve vekilleri ile Grup yönetim kurulu üyeleri de oylamaya katılırlar.

d- Partinin hükümetle, başka parti veya kuruluşlarla olan ilişkilerini düzenleme kararlarını alır.

e- Partinin kurduğu, ya da katıldığı hükümetin programı üzerindeki görüşleri bildirir;

f- Çalışma dönemi ile ilgili olarak Kurultaya sunulacak raporunu; parti politikalarına ilişkin olmak üzere Kurultayca görüşülmesini istediği önerileri ve karar tasarılarını hazırlar;

g- Yıllık bütçeyi görüşür, karara bağlar, kesin hesabı onaylar;

h- Parti Tüzüğünde veya Programında yapılacak ve Kurultaya götürülecek değişiklik tasarılarına son biçimini verir,

i- Partinin tüzel kişiliğine son verme veya başka parti ile birleşme hallerinde görüş belirler,

j- Seçimlere katılıp katılmama ve seçimlerde Tüzükte yazılı hükümlere göre uygulanacak aday saptama yöntemini belirleyen kararları alır,

k- Siyasal Partiler Yasasının 38. maddesine göre milletvekili genel veya ara seçimlerinde Partice gösterilecek kontenjan adaylarını seçer ve gösterir. Gerekli hallerde yerel yönetim seçimlerinde aday belirler.

l- Genel Sekreteri ve Merkez Yürütme Kurulu üyelerini seçer;

m- Yasa ve Tüzükle öngörülen diğer görevleri yapar, yetkileri kullanır.

Parti Meclisi en geç iki ayda bir toplanır. Genel Sekreter, Genel Başkanın görüşünü alarak, gündemi hazırlar ve üyelere toplantı gününden üç gün önce duyurur.

Üçte bir üyenin görüşülmesini istediği konular da gündeme alınır.

İncelenecek yazı, tasarı veya belgeler varsa, bunlar da önceden üyelere ulaştırılır.

Genel Başkan, gerek gördükçe kurulu toplantıya çağırabilir. Üçte bir üyenin yazılı istemde bulunması halinde Genel Sekreterlikçe gündem açıklanarak kurul toplantıya çağırılır.

B- Merkez Yürütme Kurulu, en üst yürütme organıdır.

Bu yetkilerle;

a- Kurultay ve Parti Meclisi kararlarını yerine getirir. Parti Programını yayar. Partinin ilkelerini ve Parti Programını duyurmak, benimsetmek, seçimleri kazanmak için gerekli tüm girişimleri yapar; önlemleri alır.

b- Partinin hükümetle, başka parti veya kuruluşlarla olan ilişkilerini Parti Meclisinin ilke kararları doğrultusunda düzenler.

c- Araştırma, yayın, parti içi eğitim çalışmalarını düzenler.

d- Olağan ve olağanüstü kurultaylarla ilgili hazırlıkları yapar.

e- Yıllık bütçeyi hazırlar, Parti Meclisinin onayından sonra uygular. Kurultaya ve ilgili yerlere sunmak üzere kesin hesabı çıkarır.

f- Genel Saymanı seçer,

g- Partinin uluslararası ilişkilerini düzenler, çalışmalarını yürütür,

h- Çalışma dönemi ile ilgili Kurultaya sunulacak raporu ve Kurultayda görüşülmesini istediği konularla ilgili karar tasarılarını hazırlar,

i- Tüzüğün öngördüğü yönetmelikleri hazırlar; Parti Meclisi'nin onayından sonra uygular.

j- Tüzük hükümlerinin öngördüğü biçimde Parti örgütünü yönetir; örgütü denetler. Partinin ve örgütün, büyümesi için gerekli önlemleri alır,

k- İlçe ve il kongre çalışmalarının, delege seçimlerinin yasa, Tüzük ve yönetmeliklerle yetkili kurulların kararlarına uygun yapılması için çalışır. Denetimlerini düzenli sürdürür ve gerekli kararları gecikmeden alır.

l- Parti Meclisi'ne sunacak raporu hazırlar.

m- Tüzükle Merkez Yürütme Kuruluna verilen diğer görevleri yapar.

Merkez Yürütme Kurulu en geç on günde bir toplanır. Genel Sekreter Genel Başkanla görüşerek gündemi hazırlar ve duyurur. Genel Başkan gerek gördükçe Merkez Yürütme Kurulunu toplantıya çağırır. Her toplantıda bir sonrakinin günü saptanır.

GENEL SEKRETER, GENEL SEKRETER YARDIMCILARI, GENEL SAYMAN

Madde 29-

Parti Meclisi; Merkez Yürütme Kurulu üyeleri arasından gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile bir Genel Sekreter seçer.

Genel Sekreter, Genel Başkanın onayı ile Merkez Yürütme Kurulu üyeleri arasından, altı yardımcısını seçer.

Genel Sekreter; kurullarca verilen kararların uygulayıcısıdır.

Genel Sekreterlik parti örgütünün başvurma yeridir. Parti örgütü ile ilişkileri Genel Sekreterlik yürütür; yazışmaları yapar, iletişimi sağlar.

T.B.M.M. Grubu ile Merkez Yürütme Kurulu ve Parti Meclisi arasındaki ilişkileri Genel Sekreter düzenler.

Genel Başkan adına Partiyi mahkemelerde, Devlet kurum ve kuruluşlarında, özel ve tüzel kişilerle ilişkilerde Genel Sekreter temsil eder. Yazılı olarak görevlendirileceği yardımcılarını da bu temsile yetkilidir.

Genel Başkanın yokluğunda Genel Sekreter Genel Başkan'a vekillik eder.

Partiyi bağlayıcı demeçler vermeye, açıklamalar yapmaya yetkilidir.

Genel Sekreterin yokluğunda, kendisine Genel Başkanın onayı ile görevlendireceği bir yardımcısı vekillik eder.

Genel Sekreter yardımcılarını, Genel Sekretere çalışmalarında yardımcı olurlar; Genel Sekreterce verilen görevleri yaparlar.

Genel Sayman Partinin gelirlerinin toplanmasında, harcamaların yapılmasında, her aşamada yasa ve Tüzük hükümlerine uygunluğu, gelir-gider defterlerinin, bütçe

ve kesin hesapların düzenli ve süresinde tutulmasını sağlamakla, kurulların bu konulara ilişkin kararlarını uygulamakla görevli ve sorumludur.

Genel Sekreter ile Merkez Yürütme Kurulu yeleri teker teker ya da topluca Parti Meclisince ye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oy ile; Genel Sekreter yardımcılarını ile sayman ye ise Merkez Yürütme Kurulunca ye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oy ile görevden alınabilir. Bu oylamalara görevden alınacaklar katılamaz.

KURUL TOPLANTISI

Madde 30-

Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurulu yukarıdaki maddelerde yazılı sürelerde ve bu maddede yazılı koşullara göre toplanırlar. Toplantının açılması, gündemin görüşülmesi çoğunluğun sağlanmasına bağlıdır.

Kurullara Genel Başkan başkanlık eder. Bulunmadığı hallerde toplantıyı Genel Sekreter yönetir. Onun da bulunmadığı ve ivedi sorunların görüşülmesinin söz konusu olduğu hallerde vekili kurula başkanlık eder.

TBMM Grup başkan vekilleri, kurulların toplantılarına katılabilir; ancak oy kullanamazlar.

Bilgi almak, ya da bir konuda görüşmek üzere her iki kurul da toplantılarına partili bakanları çağırabilir. Görüşmelere katılan bakanlar kurul yesi değillerse oy kullanamazlar.

Kurullardan herhangi birisinde, yapılan olağan toplantıların art arda ne özürsüz katılmayan ye, kurulun ye tam sayısının çoğunluğu ile vereceği kararla görevden ayrılmış sayılır.

KURULLARDA GÖREV BÖLÜMÜ

Madde 31-

Genel Sekreter, Genel Başkanın bu konudaki onayını alarak Genel Sekreter yardımcılarını arasında görev bölümü yapar.

Kurulların daha iyi ve daha verimli çalışmaları için üyeler arasında yapılmasına gerek duyulan geçici veya sürekli görev bölümünü Genel Başkan yapar. Üyelerden belli konularda hazırlık yapmalarını da isteyebilir.

Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurulunun, Genel Sekreterin, Genel Sekreter Yardımcılarının ve Genel Saymanın çalışma yöntemleri ile; merkezde kurulacak büroların kuruluş ve işleyiş biçimleri ve kadroları yönetme-likle düzenlenir.

ÖZEL GÖREVLENDİRME VE KOMİSYONLAR

Madde 32-

Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurulu; belli konuların incelenmesi, izlenmesi, siyasal, toplumsal, teknik ve bilimsel çalışmalar yapılması amacıyla üyelerinden birini veya birkaçını görevlendirebilir. Bu amaçla kurul ve komisyonlar kurulabilir. Geçici ya da sürekli çalışma grupları oluşturulabilir.

Kurul, komisyon ve çalışma gruplarında partili TBMM üyeleri, Partinin diğer üyeleri ve gerekli hallerde Parti üyesi olmayan uzmanlar görevlendirilebilir.

GÖREVİN BOŞALMASI

Madde 33-

Parti örgütünde iken isteği ile görevden ayrılma ya da başka nedenlerle görevin boşalması durumunda, yeni görevli aşağıdaki biçimde belirlenir.

A) Genel Başkanlık boşaldığında; Parti Meclisi Genel Sekreterin 7 gün içindeki çağrısıyla kurultayı on beş gün içinde seçim için toplar.

B) Parti Meclisi veya Merkez Yürütme Kurulunda boşalma olması halinde, 26. maddede yazılı usul uygulanır. Tüm yedek üyeler çağrıldığı halde, Parti Meclisinin sayısı yarıya düşmüşse, kurullar görevini sürdürür; ancak Parti Meclisi seçim için Kurultayı hemen olağanüstü toplantıya çağırır.

C) İl başkanlığı boşaldığında, gelecek olağan kongreye dek görev yapmak üzere yeni il başkanı, yönetim kurulu üyeleri veya partililer arasından, il yönetim kurulunca, üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oyla geciktirilmeksizin seçilir.

D) İlçe başkanlığı boşaldığında gelecek olağan kongreye dek görev yapmak üzere yeni ilçe başkanı, yönetim kurulu üyeleri veya partililer arasından, ilçe yönetim kurulunca üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ve gizli oyla geciktirilmeden seçilir.

E) İlçe ve il yönetim kurullarında boşalma olursa, yerlerine seçimle gelen yedek üyeler, oy sırasına göre çağırılır. Yedek üyelerin tümü çağrıldığı halde ilçe veya il yönetim kurulundaki üye sayısı yarıya düşmüşse, o yönetim kurulu düşmüş sayılır.

F) Boşalma sonucu il ve ilçe başkanını yönetim kurulu seçmişse; bu yönetimin düşmesi ve kongrece seçime gidilmesi halinde yönetim kurulu ile birlikte başkan da seçilir.

Bu hallerde yönetim kurulu başkanı derhal durumu üst yönetim birimine duyurur. Üst yönetim kurulu, ilgili yönetim kurulu ve başkanı ile partililerin görüşünü alarak, gelecek olağan kongreye dek görev yapmak üzere, gecikmeden yeni bir yönetim kurulu oluşturur.

O ilçe veya ilin kongre üyelerinin beşte biri yeni yönetimin oluşumu tarihinden başlamak üzere 30 gün içinde seçim isteminde bulunursa yönetim kurul başkanı, yönetim kurulu üyelerini seçmek için ilçe veya il kongresini olağanüstü toplantıya çağırır. Bu arada yeni delegeler seçilmiş değilse, kongre eski delegelerle toplanır.

GÖREVDEN ALMA

Madde 34-

A) Yasalara, Tüzüğe ve yönetmeliklere göre belli süreler içinde yapılması gereken görev veya işleri yapmayan ve bunun sonucunda Parti zararına doğmasına yol açan ya da Partinin genel siyasal doğrultusuyla ve ilke-leriyle bağdaşmayan tutum ve davranışlar içine giren ilçe başkanı ve ilçe yönetim kurulu üyeleri bağlı oldukları il yönetim kurulunca; il başkanı ve il yönetim kurulu üyeleri ise Merkez Yürütme Kurulunca görevden alınır.

B) Yasaların, Tüzüğün ve yönetmeliklerin gerekle- rini yerine getirmeyen veya üst yönetim birimlerinin ver- diği görevleri yapmayan; Parti çalışmalarını aksatan; üst kurulların ve disiplin kurullarının süreli yazılarını zama- nında yanıtlamayan ilçe ve il yönetim kurulları başkan ve üyeleri üst yönetim kurulunca yazı ile uyarılır.

Verilen en çok 30 günlük süre içinde uyarı gerekle- rini yerine getirmeyen ilçe başkanı ve yönetim kurulu üye- leri bağlı oldukları il yönetim kurulunca; il başkanı ve il yönetim kurulu üyeleri ise Merkez Yürütme Kurulunca

görevden alınırlar. Seçim dönemlerinde bu durumlar için (A) fıkrası uygulanabilir.

(C) Merkez Yürütme Kurulu yukarıda sayılan nedenlerle, ayrıca Parti yararının gerekli kıldığı ivedi durumlarda, üst yönetim birimi varsa onun da görüşünü alarak ve bilgi vererek her örgüt yönetimini görevden alabilir.

(D) Görevden alma kararı Siyasi Partiler Yasasının 101. maddesinin (d/1) bendinde gösterilen haller dışında, yetkili kurulların üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile ve gizli oyla alınır.

(E) (A), (B) ve (C) fıkralarındaki yetkinin ilgili kurullarca kullanılması halinde, görevden alınanlar beş gün içinde Parti Meclisine itiraz edebilirler. Parti Meclisinin 30 gün içinde gizli oyla ve toplantıya katılanların oy çokluğu ile vereceği karar kesindir.

GÖREVDEN ALINANLARIN YERİNE SEÇİM

Madde 35-

Üst kurulca görevden alınan il veya ilçe başkanı ya da yönetim kurulu yerine aşağıdaki biçimde yenisi seçilir;

A) İlçe veya il başkanı görevden alınmışsa 33. maddenin (C) ve (D) bendlerine göre yeni başkan seçilir. Ancak kongre üyelerinin beşte birinin yazılı başvurusu üzerine kongre seçim için olağanüstü toplanır.

B) Başkan ve yönetim kurulu birlikte ya da yalnız yönetim kurulu görevden alınmışsa, yedek üyeler de görevden alınmış sayılır. İlçe için il yönetim kurulu; iller için Merkez Yürütme Kurulu bir geçici yönetim kurulu oluşturur.

Geçici kurul; görevden alınanların yerine, ilçe için görevden alma ve görevlendirme kararının ilçe yönetim kuruluna bildirilmesinden başlamak üzere otuz gün içinde; il için görevden alma ve görevlendirme kararının il yönetim kuruluna bildirildiği tarihten başlamak üzere kırkbeş gün içinde seçim yapılmak üzere kongreyi olağanüstü toplantıya çağırır.

Kongrede üst kurulun görevden alınma nedenlerini saptayan raporu okunur. Görevden alınanların ve görevden alan üst kurulun temsilcileri dilerlerse açıklama yapabilirler. Bu açıklamalardan sonra görüşme açılmaz doğrudan seçimlere geçilir. 58. maddede yazılı usul bu seçimler için de geçerlidir.

Bu maddede belirtilen sürelerde kongre toplanmazsa atanan kurulun görevi kendiliğinden bitmiş sayılır; üst kurul hemen yeni yönetim kurulunu atar, bu yolla yapılan atamalar ancak üç kez yinelenebilir.

Otuz ve kırkbeş günlük süreler içinde yeni delegeler seçilmiş değilse kongre eski delegelerle toplanır.

PARTİ DENETMENLERİ

Madde 36-

Merkez Yürütme Kurulu örgütün görevlerini yerine getirmesine yardımcı olmak, örgüt çalışmalarını il düzeyinde izlemek ve denetlemek için parti denetmenleri görevlendirir. Parti denetmenlerine Merkez Yürütme Kurulu, belli konularda yetkiler de verebilir.

Parti denetmenlerinin sayısı, hizmet süreleri, görev ve yetkileri "Parti Denetmenleri Yönetmeliği"nde düzenlenir.

KÜÇÜK KURULTAY (KÜÇÜK KONGRE)

Madde 37-

- A- Genel Başkan
- B- Parti Meclisi Üyeleri,
- C- Merkez Yürütme Kurulu üyeleri,
- D- Partili milletvekilleri ve bakanlar,
- E- İl başkanları ve il temsilcileri,
- F- Partili il belediye başkanları,

Küçük Kurultayı oluşturur.

Parti Meclisinin veya Merkez Yürütme Kurulunun gerekli gördüğü hallerde, Genel Başkan Küçük Kurultayı toplar,

Küçük Kurultay, Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurullarının yetki ve görev alanına giren konularda görüşlerini bildirir,

Küçük Kurultayın gündemi en az on beş gün önce ilgililere duyurulur.

Küçük Kurultayın çalışma yöntemleri "Küçük Kurultay Yönetmeliği"nde belirtilir. Parti Meclisince hazırlanacak yönetmelik Küçük Kurultayın bilgisine sunulur.

İL VE İLÇE DANIŞMA KURULTAYLARI

Madde 38-

Partinin genel politikası açısından toplumsal, kültürel, siyasal konularda ve yerel gereksinimler üzerinde karar organlarının politika oluşturmalarını kolaylaştırmak ve parti çalışmalarını geliştirmek üzere il ve ilçelerde danışma kurultayları toplanır.

Danışma kurultayları, yılda en az iki kez olağan olarak toplanır. Ayrıca yönetim kurulunun ya da üst yönetiminin isteği halinde olağanüstü toplantı yapar.

İl çevresindeki ilçeler birleşerek de danışma kurultaylarını toplayabilirler.

Danışma kurultayları toplantılarında alınan kararlar danışma ve yukarıda yazılı biçimde politik çalışmaları kolaylaştırma niteliğindedir.

İl Danışma Kurultayında il başkanı, ilçe danışma kurultayında ilçe başkanı kurultaya başkanlık eder.

Kurultay toplantılarında çoğunluk aranmaz. Katılanlarla görüşmeler sürdürülür. Danışma kurultaylarının toplantı ve çalışma usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

A) İl Danışma Kurultayı,

a- İl başkanı ve il yönetim kurulu üyeleri, il disiplin kurulu üyeleri

b- İlçe başkanları ilçe yönetim kurulları üyeleri

c- O ilin belediye başkanları,

d- İl belediyesinin partili meclis üyeleri,

e- İl genel meclisi üyeleri,

f- Kurultay delegeleri,

g- O ilin partili milletvekilleri,

h- Tüzüğe göre ilde oluşturulan sürekli komisyonların üyeleri,

ı- İl çevresindeki meslek örgütleri, sendikalar, kooperatiflerin parti üyesi başkanları,

j- Eski il başkanları, partili eski belediye başkanları, eski milletvekillerinden oluşur.

B- İlçe Danışma Kurultayı

a- İl başkanı, il yönetim kurulu üyeleri,

b- İlçe başkanı, ilçe yönetim kurulu üyeleri,

c- O ilçedeki partili belediye başkanları,

d- İlçedeki partili belediye meclis grubu üyeleri,

e- O ilçeden seçilen il genel meclisi grubu üyeleri,

- f- İlçenin kurultay üyeleri,
 - g- İlin partili milletvekilleri,
 - h- Partinin köy ve mahalle görevlileri,
 - ı- Partili muhtarlar,
 - j- İlçe çevresindeki meslek örgütleri, sendikalar, kooperatiflerin partili başkanları,
 - k- Eski ilçe başkanları partili eski belediye başkanlarından oluşur.
- Birden çok ilçenin danışma kurultayları birlikte toplanabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KONGRELER VE KURULTAY I. KONGRELER

KONGRELER SÜRESİ

Madde 39-

İlçe ve il kongreleri iki yılda bir yapılır. Tüzüğün 55. maddesinin ilk fıkrası hükmü saklıdır.

Olağan ilçe-il kongrelerinin hangi tarihler arasında yapılacağı, Merkez Yürütme Kurulunun önerisi üzerine Parti Meclisince saptanır.

İlçe kongrelerinin tarihleri, ilçe yönetim kurulunun görüşü alınarak il yönetim kurullarınca; il kongrelerinin tarihleri il yönetim kurulunun görüşü alınarak Merkez Yürütme Kurulunca belirlenir.

Merkez Yürütme Kurulu, gerekli görürse kongrelerin başlangıç ve bitiş tarihlerini değiştirmeye yetkilidir.

DELEGE VE KONGRE ÜYESİ

Madde 40-

Bir kongreye ve Kurultaya katılmak üzere, alt yönetim birimi toplantısında veya kongresinde seçilen partiye "Delege"; Partide aldıkları görev nedeniyle kongrelere katılanlar ile delegelerin tümüne "Kongre Üyesi" denir.

Kongre üye tam sayısı, kongre üyelerinin toplam sayısıdır.

DELEGE SAYISI

Madde 41-

İlçe kongresi delege sayısı en çok dörtyüz, il kongresi delege sayısı en çok altıyüzdür.

İlçe ve il kongrelerinin delege sayıları, Partinin son genel seçimde aldığı oy sayısı gözetilerek saptanır.

İlçelerin ve illerin kaç delege ile kongre yapacaklarına, ilgili yönetim kurullarının görüşlerini alarak, Merkez Yürütme Kurulu karar verir.

İlçe kongresi toplam delege sayısının ilçe sınırları içindeki mahalle ve köylere; ayrıca il kongresi toplam delege sayısının il'e bağlı ilçelere dağıtılmasında, son genel seçimde o yerlerde alınan oylara göre yapılacak oranlama esas olur.

Delege seçimi, yönetmeliği uyarınca yapılır.

İLÇE KONGRESİ ÜYELERİ

Madde 42-

a- 41. maddede belirlenen köy ve muhtarlık bölgesi toplantılarında seçilen delegeler,

b- İlçe başkanı ile ilçe yönetim kurulu üyeleri, ilçe kongresinin üyesidir,

c- İlçe belediye başkanı ile ilçeye bağlı diğer belediyelerin başkanları partinin ilçe kongresinin; büyükşehir belediye başkanları dışındaki il belediye başkanları merkez ilçe kongresinin doğal üyesidir.

Eski ilçe başkanları, o ilçe çevresinde belediye başkanlığı yapmış o ilçenin bağlı bulunduğu ilin T.B.M.M. yeni ve eski üyeleri ilçe kongresinin onur üyesidir. Partiyeye kayıtlı il genel meclisi, belediye meclisi üyeleri ile partili muhtarlar da, onur üyesidir.

İL KONGRESİ ÜYELERİ

Madde 43-

a- Tüzüğün 39. maddesi uyarınca ilçe kongrelerince seçilen delegeler,

b- İl başkanı ve il yönetim kurulu üyeleri,

c- İl disiplin kurulu başkan ve üyeleri,

d- O ilden seçilen ve görevde bulunan partili T.B.M.M. üyeleri il kongresinin üyesidir.

e- Büyükşehir belediye başkanları il kongresinin doğal üyesidir.

Geçici il yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de kongreye katılma hakkı vardır. Ancak bunlardan delege sıfatı olmayanların oy hakkı yoktur.

Eski il başkanları, il belediye başkanlığı ve T.B.M.M. üyeliği yapmış olan partililer, il genel meclisi ve il belediye meclisi üyeleri ile büyükşehir belediye meclis üyeleri il kongresinin onur üyesidir.

KONGRE ÜYELİĞİNİN SÜRESİ

Madde 44-

Bir üst yönetim birimi kongresine üye olarak seçilenlerin kongre üyeliği süresi, kendilerini seçen yönetim birimi toplantısının veya kongresinin gelecek olağan toplantısına kadardır. Yenileri seçilinceye dek görevleri sürer.

Görevleri nedeniyle kongre üyesi olanlar, bir alt yönetim birimi kongresine üye seçilemezler. Üst yönetim birimi kongresi için belirlenen tarihten önce kongresini yapamayan alt yönetim birimi, üst yönetim birimi kongresine katılamaz.

KONGRELERE ÇAĞRI - TOPLANTI YETER SAYISI

Madde 45-

İl ve ilçe kongrelerinin toplanacağı yer, gün ve saat en az on gün önce yönetim kurulu başkanlığınca üyelere, il ve ilçe binasında yapılacak bir ilan ile duyurulur. Bu ilanda ilk toplantıda çoğunluk sağlanmazsa, ikinci toplantının zamanı, yeri de belirtilir. Toplantı gün yer ve saati ile toplantıya katılacakların listesi en az on beş gün önce ilçe seçim kurulu başkanlığına bildirilir.

İl ve ilçe kongreleri üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. Kongreyi başkan, başkan yoksa sekreter üye, ikisi de yoksa üst yönetim birimi temsilcisi açar.

İlk çağrı üzerine yapılan toplantıda yeter sayı bulunmazsa kongre yedi gün içinde uygun bir güne ertelenir. Erteleme, toplantıda bulunanlara duyurulur. Üyelere ve ilgililere yeniden çağrı yapılır.

İkinci toplantıda çoğunluk aranmaz.

OLAĞANÜSTÜ KONGRELER

Madde 46-

Kongreler üst yönetim kurulunun kararıyla veya üyelerin beşte birinin isteği ile olağanüstü toplanır.

Olağanüstü kongre gündemi, isteyenlerce düzenlenir. Bu kongrelerde gündeme seçim maddesi konulamaz. Başka konu görüşülmez.

33. ve 35. maddeler hükmü saklıdır.

KONGRENİN GÜNDEMİ

Madde 47-

Kongrelerin gündemi ilgili yönetim kurullarınca belirlenir.

Olağan kongrelerin gündemlerinde açılış, kongre başkanlık kurulu seçimi, çalışma ve hesap raporlarının okunması, görüşülmesi, onaylanması ve aklama ile seçimler ve uygun görülecek başka konular bulunur.

Üst yönetim kurulunun, Merkez Yürütme Kurulunun ve kongre üyelerinin onda birinin yazılı isteği ile de bir konu gündeme eklenebilir.

Kongrenin çoğunluk kararı ile, gündemin sırasında değişiklik yapılabilir.

Ancak, kongre başkanlık kurulu seçimi ile, çalışma ve hesap raporlarının okunmasından, görüşülmesinden, aklamaların oylanmasından önce başka bir madde görüşülemez.

OTURUM VE KARAR İLKELERİ

Madde 48-

Aksine bir karar alınmadıkça Kurultay ve kongre oturumları açıktır.

Kurultay ve kongreler hazır bulunanların salt çoğunluğu ile karar alırlar.

Kongrelerde doğal üye olarak bulunan il ve ilçe yönetim kurulu üyeleri, üyesi oldukları kurulun aklanması (ibrası) için yapılan oylamalara katılamazlar.

Kongrelerde hesap konuları ile kongrece kararlaştırılan başka konular, konu ile ilgili olarak sunulacak rapor okunduktan sonra görüşülüp oylanabilir.

Kongrelerce alınan kararlar, başkanlıkca kongreye duyurulur ve tutanağa yazılır. Aksine karar yoksa kararlar gösterme (işaret) oyu ile alınır.

KONGRE BAŞKANLIK KURULU

Madde 49-

Kongre açıldıktan sonra, kongre üyeleri veya partililer arasından bir başkan, kongre üyeleri arasından yeteri kadar ikinci başkan veya yazman seçilir.

Disiplin kurulu başkan ve üyeleri kongre başkanlık kurullarında görev alamazlar.

GÖRÜŞMELER

Madde 50-

Kongrelerde gündem konuları sıra ile ele alınır. Söz isteyenlere sıra ile söz verilir. Konuyla ilgili söz süreleri konuların görüşülmesine başlanırken saptanır.

Onur üyeleri, konuşabilir, oy kullanamazlar.

Geçici kurul başkanları ve üyeleri kongrelerine katılırlar, konuşabilirler. Delege sıfatı olmayanların kongrede oy kullanma hakları yoktur.

Üst yönetim birimi başkanı ve temsilcisi ile Parti Meclisi üyelerine sıra gözetmeksizin söz verilir.

Söz isteyen varsa çalışma raporu üzerinde beş; öteki konularda üç üye konuşmadan yeterlik önergesi oylanamaz.

İTİRAZ

Madde 51-

İlçe kongreleri delege seçimleri ile il ve ilçe kongrelerinde seçimler dışındaki konularda alınmış olan kararlara ilişkin itirazlar, aşağıdaki kurallar içinde yapılır ve karar bağlanır. İl ve ilçe kongrelerindeki seçim sonuçlarına itiraz yetkili ve görevli seçim kurullarına yapılır.

A- İlçe kongresi delegelerinin seçimine ilişkin itirazlar, o muhtarlık bölgesinde yazılı partililerce seçimlerden sonraki beş gün içinde ilçe yönetim kuruluna, ilçe yönetim kurulu kararlarına karşı beş gün içinde il yönetim kuruluna itiraz yapılabilir.

İl yönetim kurulunun kararı kesindir.

B- İlçe kongresi kararları için kongre üyelerince beş gün içinde il yönetim kuruluna; il yönetim kurulunun kararlarına karşı, beş gün içinde Merkez Yürütme Kuruluna itiraz edilebilir.

Merkez Yürütme Kurulu kararı kesindir.

C- İl kongresi kararları için kongre üyelerince beş gün içinde Merkez Yürütme Kuruluna itiraz edilebilir. Merkez Yürütme Kurulu kararı kesindir.

Bu itirazları ilçe ve il yönetim kurulları beş gün; Merkez Yürütme Kurulu ise on beş gün içinde karara bağlar. Sonuçlar ilgililere ve başkanlıklara yazılı olarak bildirilir.

İtirazlara süresi içinde ilgili yönetim birimi karar vermezse ilgiliye üst yönetim birimine beş gün içinde itiraz hakkı doğar.

D- İtirazlar, ilgili yönetim biriminin kongresinden önce kesin karara bağlanır.

E- İtirazlar yazılı yapılır.

F- İtiraz, işlemleri durdurmaz.

Kongrelerde kongrenin yönetimine ilişkin kongre başkanlık kurullarına yapılacak itirazlar bu kurulca karara bağlanır.

KONGRELER YÖNETMELİĞİ

Madde 52-

Kongrelerde uygulanacak çağrı, toplanma, görüşme, karar ve başka işlemlerle ilgili kural ve yöntemler "Kongreler Yönetmeliği" ile düzenlenir.

II. KURULTAY

KURULTAYIN TANIMI

Madde 53-

Kurultay Partinin en yüksek organıdır. Bütün partililer Kurultay kararlarına uyarlar. Kurultay kararları, kamuoyuna ve ilgililere duyurulur.

KURULTAY ÜYELERİ

Madde 54-

Kurultay;

- a- Genel Başkan,
- b- Parti Meclisi Üyeleri,
- c- Merkez Disiplin Kurulu üyeleri,
- d- Partinin üyeliği süren kurucuları,
- e- Partili bakanlar ve milletvekilleri,
- f- İl kongrelerince o ilin T.B.M.M. üye sayısının iki

katı olarak seçilen kurultay delegelerinden oluşur.

Taşıdıkları sıfat dolayısıyla Kurultay üyesi olanlar ayrıca il kongrelerince delege olarak seçilemezler.

Genel başkanlık, genel başkan yardımcılığı, genel sekreterlik, genel sekreter yardımcılığı, genel saymanlık, parti meclisi üyeliği, T.B.M.M. başkanlığı, başbakanlık ve T.B.M.M. üyeliği yapmış parti üyeleri ile partiye katılmış ya da partiyle birleşmiş eski partilerin kurucu üyeleri, kurultay delegesi olmayan il başkanları, ilçe başkanları, il belediye başkanları Kurultay'ın onur üyesidirler. Onur üyeleri; Kurultay'da konuşabilirler, oy kullanamazlar.

ÇAĞRI - GÜNDEM - TOPLANTI VE KARAR SAYISI

Madde 55-

Kurultay iki yılda bir toplanır. Ancak siyasal ve sosyal koşullar gerektiriyorsa, ilçe-il kongreleri ile Kurultayın üç yılı aşmamak üzere ileri bir tarihte yapılması için Kurultay, Parti Meclisini yetkili kılabilir.

Genel Başkanın, Parti Meclisi veya Merkez Yürütme Kurulunun lüzum göstermesi ya da kurultay üyelerinin en az beşte birinin yazılı istemi üzerine de Kurultay olağanüstü olarak toplanır.

Olağanüstü toplantının gündemi isteyenlerce düzenlenir.

Olağanüstü toplantıda yalnız gündemdeki konular görüşülür. Yalnızca program çalışması yapmak amacıyla toplanan olağanüstü kurultayların gündemine seçim maddesi konamaz.

Olağanüstü toplantı en az on gün önce ilgililere duyurulur.

Kurultayın toplantı yeter sayısı, kurultay üye tam sayısının salt çoğunluğudur. İlk çağrı üzerine yapılan toplantıda, toplantı yeter sayısı bulunamıyorsa, ikinci çağrı üzerine yapılacak toplantıda yeter sayısı aranmaz.

Kurultayda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi istenen hususların gündeme konması zorunludur.

Kurultayın karar yeter sayısı, hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğudur. Kurultayda alınan kararlar başkanlıkça Kurultaya duyurulur, ve tutanağa yazılır. Ters-

ne karar yoksa kararlar gösterme (işaret) oyu ile alınır.

Parti Tüzük ve Programında değişiklik yapılmasına ilişkin olan veya parti politikasını ilgilendiren konulardaki önerileri karara bağlamak için, bunların Genel Başkan, Parti Meclisi, veya Merkez Yürütme Kurulu veya Kurultay üyelerinin en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olması gerekir. Yasalar, Parti Tüzük ve Programı çerçevesinde, toplumu ve devleti ilgilendiren konularda, kamu faaliyetleri konularında karar alınmasına ilişkin önerileri karara bağlamak için, bu önerilerin Kurultay'da hazır bulunan üyelerin üçte biri tarafından yapılmış olması şarttır. Bu öneriler, Kurultayca seçilecek bir komisyonda görüşüldükten sonra, komisyon raporuyla birlikte incelenir karara bağlanır.

KURULTAYIN YETKİLERİ

Madde 56-

— Genel Başkanı, Parti Meclisi ile Merkez Disiplin Kurulu üyelerini gizli oyla seçmek,

— Parti Meclisinin çalışma raporunu görüşerek karara bağlamak,

— Partinin Tüzük ve Programında değişiklik yapmak,

— Partinin gelir-gider hesabını kabul ve Parti Meclisini aklamak veya kesin hesabı reddetmek,

— Yasalar, Parti Tüzüğü ve Programı çerçevesinde toplumu ve devleti ilgilendiren konularda, kamu faaliyetleri ve Parti politikası hakkında temenni kararları ve bağlayıcı kararlar almak,

— Partinin feshine veya bir başka parti ile birleşmesine ve böylece Partinin mallarının tasfiye ve intikal şekline ilişkin kararlar vermek,

Kurultayın yetkilileridir.

KURULTAY GÖRÜŞMELERİ

Madde 57-

T.B.M.M. Parti Grubu ve her ilin kurultay delegeleri aralarında toplanarak, rapor ve karar tasarılarını inceler, görüşlerini saptarlar, ancak bağlayıcı kararlar alamazlar. T.B.M.M. Grubu ve iller katılmak istedikleri Kurultay hazırlık komisyonlarını belirlerler. Bu komisyonlar için T.B.M.M. Grubu en çok iki ve iller birer üye görevlendirir.

rir. Görevlendirilen üyelerin adı, Genel Başkanlığa ivedilikle bildirilir.

Hazırlık komisyonlarına Genel Başkanın görevlendireceği üyeler de katılır.

Hazırlık komisyonlarını Genel Başkan, Kurultaydan önce toplantıya çağırır.

Kurultayı Genel Başkan, Genel Başkan yoksa Genel Sekreter açar.

Kurultay'da T.B.M.M. Grubundan iki illerden birer üye Kurultay komisyonuna seçilir.

Parti Meclisi kurultay komisyonlarına yeter sayıda üye verir.

Kurultay'da Parti Meclisinde T.B.M.M. Grubunca veya üyelerce ya da Kurultay üyelerince sunularak komisyonlarda görüşme konusu yapılmış rapor ve karar tasarıları dışında önergeler verilemez. Görüşme ve oylama yapılamaz.

Komisyonların görüşmelerine komisyon üyesi olmayan Kurultay üyeleri de katılabilirler. Fakat oy kullanamazlar.

Kurultayın olağan ve olağanüstü toplantıları, çalışma yöntemleri, "Kurultay Yönetmeliği" ile düzenlenir.

III. ORTAK KURALLAR

SEÇİMLERDE ORTAK KURALLAR

Madde 58-

Partinin merkez, il ve ilçe organları seçimleriyle; il kongresi ve kurultay delegelerinin seçimleri, yargı gözetimi altında gizli oy, açık ve aralıksız sayım ve ayırım ilkelerine göre yapılır.

Seçimlerde; kongre yapan birimin Tüzükte belirli görevlilerince seçim kurulu başkanına onaylatılarak örgüt binasında asılmak suretiyle, üyelere duyurulan ve kesinleşen delege listeleri esas alınır. Bu listede adı olmayanlar oy kullanamazlar.

Kongrelerde adaylar, seçimlere geçmeden önce saptanır. Adaylık önerileri, yazılı veya sözlü olarak başkanlık kuruluna yapılır. Seçim hazırlıkları tamamlandıktan sonra adaylık önerilemez. Aday olmayanlar seçilemez.

Aday olanların seçimine ilişkin itirazlar varsa başkanlık kurulu durumu inceleyerek, karar verir ve duyurur. Böyle bir itiraz karara bağlanmadıkça seçimlere geçilmez.

Kongre başkanı, seçime geçmeden önce, seçimde uygulanacak kurallar hakkında yeterli açıklamalarda bulunur.

Kongrelerde yapılan seçimler için hazırlanacak oy pusulalarında her organın adayları, diğer organ adaylarından ayrı gösterilir.

Organlar ve üst kongreye seçilecek delege adayları, uygunsa aynı oy pusulasına değilse veya gerekiyorsa ayrı oy pusulalarına yazılırlar. Ancak organlara aday olanlar ve delege adayları kendi aralarında birlikte gösterilirler. (Çarşaf Liste)

Adayların ve seçileceklerin sayılarının kabank olması halinde listedeki sıra, kurayla belirlenecek harften başlamak ve (z) harfine geldikten sonra (a) dan devam olmak üzere adayların soyadlarına göre düzenlenir.

Çarşaf listede asıl-yedek ayırımı yapılmaz. Aday sayısının seçilmesi gerekli asıl ve yedek üye sayısı toplamından az olmaması gözetilir.

Kongre başkanlık kurulunca bu suretle ve yeterli sayıda hazırlatılan listeler seçim kurulu başkanlığına mühürlendirilir.

Seçimler, seçim kurulu başkanlığınca oluşturulan seçim sandık kurullarınca yürütülür ve sonuçlandırılır.

Delegeler ve oy hakkı olan diğer üyeler; kimliklerini resimli parti kimlik belgesi ya da nüfus cüzdanı veya diğer resmi bir belgeyle kanıtladıktan ve listedeki isminin karşısındaki yeri imzaladıktan sonra oylarını kullanırlar.

Oylar, sandık kurulu başkanınca verilen mühürlü oy pusulasındaki adlardan, asıl üye sayısı kadarının işaretlenmesi yoluyla kullanılır, seçilecek organ asıl üye ya da delege sayısından fazla adayın işaretlendiği oy pusulaları ile diğer kâğıtlara yazılan oylar geçersizdir. Ayrıca seçilecek aday sayısının yüzde doksandan az aday işaretlenen oy pusulası da geçersiz olur.

Organ ve delege seçiminde adaylar aldıkları oy sayısına göre sıralanır. En çok oy alanlar asıl üye, onlardan sonra gelenler yedek üye seçilmiş olurlar. Asıl üye sayısından fazla aday eşit oy almışlarsa aralarında kura çekilir; bu suretle asıl ve yedek ayırımı gerçekleştirilir.

İlçe ve il kongrelerinde kongre üye tam sayısının salt çoğunluğu ile yukarıda fıkralarda belirlenen "Çarşaf Liste" dışında usuller de benimsenebilir. Çarşaf liste düzenlenmesi için geçerli yöntem bu hallerde uygulanmaz. İlçe ve il kongrelerinde başkan, yönetim kurulu, disiplin kurulu ve delege seçimlerinde ayrı listeler kullanılabilceği öngör÷lmüşse bu listeler kongre başkanlığınca bir arada veya ayrı ayrı hazırlattırılarak ilçe seçim kurulu başkanına mühürl ettirilir. Aynı organ için ayrı listelerle seçime gidilecekse üye veya delegelerce mühürlü listeler kullanılır.

"Delege seçimleri ve il-ilçe Kongreleri Yönetmeliği" - 'nde bu konuda gerekli açıklamalar bulunur.

Sayım ve ayırımı tamamlandıktan sonra, sandık kurulu başkan ve üyelerince düzenlenerek imzalanan seçim sonuçlarına ilişkin tutanak, kongre başkanlık kurulunca seçim yerine asılmak suretiyle üyelere duyurulur.

Başkanlık Kurulu; kullanılan oy pusulalarını ayrıca seçim sonuçlarını gösteren tutanakla, kongre tutanağının birer örneğini seçim kurulu başkanlığına verir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

PARTİ ADAYLARININ BELİRLENMESİ

MİLLETVEKİLLİĞİ ÖN SEÇİMİ

Madde 59-

A- Milletvekili seçimlerinde parti adayları esasları aşağıda belirtilen "Genişletilmiş Delege Yöntemi" ile yapılacak "ön seçim" ile belirlenir. Bu seçimde, her seçim çevresinden çıkan (kontenjan hariç) milletvekili sayısı kadar aday saptanır.

B- Milletvekili seçimlerinde parti adayları aşağıda belirtilen ön seçim delegelerinin katılacağı ön seçimle (genişletilmiş delege yöntemi) ile belirlenir.

Her seçim çevresinde;

a- O ilden seçilen kurultay delegeleri;

b- Parti Meclisi, Merkez Yürütme ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleri

c- İl kongresi delegeleri;

d- O seçim çevresine giren ilçelerin kongre delegeleri;

e- O ilin milletvekilleri, o seçim çevresindeki belediyelerin partili belediye başkanları, partili belediye meclisi ve il genel meclisi üyeleri;

f- Partiyeye yazılı olan T.B.M.M. eski üyeleri, o çevredeki belediyelerin eski başkanları;

g- Kongrelerince seçilmiş olmak koşuluyla il başkanı ve il yönetim kurulu üyeleri, il disiplin kurulu üyeleri;

h- O seçim çevresindeki ilçelerin kongrelerince seçilmiş ilçe başkanları ve yönetim kurulları üyeleri;

i- Partinin Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurulu (M.K.Y.K) eski üyeleri,

j- Partiye üye olmak koşuluyla Partinin ve partiye katılmış ya da parti ile birleşmiş eski partilerin kurucu üyeleri;

k- Tüzüğün 23/i maddesinde belirtilen mahalle ve köy görevlileri;

l- Her mahalle veya köyde, ilçe kongre delegeleri seçimiyle birlikte o yerdeki son milletvekili genel seçiminde alınan oy sayısı esas tutularak parti üyeleri arasından seçilecek "ön seçim delegeleri". Bu ön seçim delegeleri o mahalle veya köyde son seçimde alınan 1-50 oya kadar bir; sonraki her elli oy için bir eklenerek bulunacak sayıda seçilir ve belirlenir,

m- Parti üyesi muhtarlar;

n- Meslek örgütleri, kooperatifler ve sendikaların merkez ya da şubelerinin parti üyesi başkanları,

o- Parti üyesi eski il ve ilçe başkanları,

Ön seçime katılır, oy kullanır.

Bütün bu delegeler yazılı oldukları ilçede oy kullanırlar.

ÖNSEÇİM ÇEVRESİ

Madde 60-

Milletvekili genel seçimleri için Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen seçim çevresi önseçim çevresi için esas alınır.

ADAYLIĞA BAŞVURMA

Madde 61-

Adaylık Genel Sekreterliğe yazılı başvuru ile istenir. İllerde il başkanlığı aracılığı ile de başvuru yapılabilir.

KONTENJAN ADAYLIĞI

Madde 62-

Siyasi Partiler Kanununun 38. maddesine göre gerekli seçim çevrelerinde gösterilecek partili kontenjan adayları; Parti Meclisince seçim çevresindeki il ve ilçe yönetimlerinin görüşü alınarak; diğer adayların belirlenmesinden sonra en geç on gün içinde saptanır; diğer adaylarla birlikte Yüksek Seçim Kurulu'na bildirilir.

ADAYLIK ÖN KOŞULLARI

Madde 63-

İllerde adaylık yoklamasına katılmak üzere adaylık isteminde bulunanlarda aşağıdaki koşullar aranır.

- a- Partili olarak T.B.M.M. üyeliği yapmış olmak,
- b- Partili olarak belediye başkanlığı, belediye ve il genel meclisi üyeliği yapmış olmak,
- c- Örgütte seçimle bir göreve gelmiş olmak,
- d- Ya da en az bir yıldan beri parti üyesi bulunmak,
- (b) (c) fıkralarındaki görevlerden birinde sürekli olarak bir yıl; değişik görevlerde veya aralıklı olarak ise toplam bir yıl görev yapılmış olması gerekir.

Bu koşulları taşımayanların başvuruları işleme konmaz.

Kontenjan adaylığı isteminde bulunanlarla, Merkez Yürütme Kurulu kararı ile doğrudan asil üyeliğe kabul edilenlerde bu koşullar aranmaz.

Yasalar nedeniyle Partiye yazılma olanağı bulunmayan kimselerden adaylığa başvuranların parti üyesi olmaksızın iller aday yoklamasına katılmaları Merkez Yürütme Kurulunun iznine bağlıdır.

İNCELEME

Madde 64-

Parti Meclisi, başvurma süresinin bitiminden sonra, adaylık için başvuranların yasal bakımdan; parti üyesi olmayan adayların parti ilkeleri bakımından uygun olup olmadıklarını belirlemek için bir ön inceleme yaptırır. Bu inceleme örgüt içinde, gizli olarak yapılır.

Parti Meclisi inceleme raporlarını değerlendirerek her ilden ön seçime katılmaları uygun bulunanları saptar ve ilgililere duyurur.

ÖN SEÇİM LİSTESİ

Madde 65-

İlçe yönetim kurulları Tüzüğü'nün 59. maddesinde belirlenen önseçim delege (seçmen) lerini kapsayan listeleri, önseçimlerden en az altmış gün önce ilçe seçim kurulu başkanına verirler.

Bir örneğini de aynı sürede il başkanlığına gönderirler.

Bu listeler, ilçe seçim kurulu başkanlığınca incelenir; onaylandıktan sonra ilçe başkanlığı binasında asılarak üyelere duyurulur. Duyuru gününden başlayarak on beş gün içinde üyeler ilçe seçim kuruluna başvurarak itiraz edebilirler.

İtiraz üzerine verilen karara göre ilçe başkanlığı listelerde gerekli değişikliği yapar.

ADAYLARIN MERKEZ ORGANINCA SAPTANMASI

Madde 66-

T.B.M.M. üyeliği seçimlerinde;

A) a- Bir seçim çevresinde parti örgütü bulunmaması;

b- Bir seçim çevresinde gösterilmesi gereken aday sayısından az sayıda başvuran bulunması;

c- Önseçim sonuçlarının yetkili kurullarca geçersiz sayılması;

d- Yasalarca öngörülen başka durumlarda, o seçim çevresine ait aday listesi ve adayların listedeki sıraları;

B) Önseçimde eşit sayıda oy almış olanların önce-lik sırası

Parti Meclisince saptanır.

ADAY ADAYLARININ BİLDİRİLMESİ

Madde 67-

Önseçim yapılacak hallerde Genel Başkan, seçim çevrelerine göre Partinin aday adayları listesinin ön seçimin yapılacağı günden en az yirmi gün önce Yüksek Seçim Kuruluna ve ilgili il ve ilçe seçim kurullarına alındı belgesi karşılığında verilmesini sağlar.

PARTİ ADAYLARININ BİLDİRİLMESİ

Madde 68-

Genel Başkan, saptanan kontenjan adayları ile merkez organlarınca saptanan adayları, ön seçimle belirlenen aday listelerine katarak; seçim çevrelerine göre düzenlenen parti adayları listesini düzenler ve Yüksek Seçim Kuruluna süresinde verilmesini sağlar.

ADAY LİSTELERİNDEKİ EKSİKLERİN TAMAMLANMASI

Madde 69-

Aday listeleri kesinleşmeden bu listelerde boşalma olur ve listedeki sıraya göre kaydırma sonunda noksanlıklar doldurulamazsa eksikler, Merkez Yürütme Kurulunca tamamlanır.

T.B.M.M. ADAYLIK YÖNETMELİĞİ

Madde 70-

T.B.M.M. adaylığına başvurma, aday adaylarıyla ilgili olarak yapılacak incelemenin niteliği, aday adaylarından alınacak özel ödentinin hangi ölçülere göre saptanacağı, adayların belirlenmesinde uygulanacak yöntem ve işlemler yasaya ve bu bölümdeki ilkelere ve kurallara uygun olarak hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

YEREL SEÇİMLERDE PARTİ ADAYLARININ BELİRLENMESİ

Madde 71-

Yerel seçimlerde parti adaylarının belirlenmesi bu bölümdeki kurallar ile ilgili yasalar gözönünde tutularak hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

PARTİ GRUPLARI

T.B.M.M. PARTİ GRUBU

Madde 72-

Partili milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubunu oluşturur. Parti Grubu, Parti Programını ve seçim bildirgesini Kurultay kararları ve Parti Meclisince sap-tanan politikalar doğrultusunda gerçekleştirmek için ge-rekli yasama girişimlerini iç yönetmelikleri çerçevesin-de kendi kararları ile yürütürler.

GRUP YÖNETİM İLKELERİ

Madde 73-

Genel Başkan, TBMM üyesi ise Parti Grubunun ve Grup Yönetim Kurulunun başkanıdır.

TBMM Grubu her toplantı yılı başında, o yıl içinde iki başkan vekili ile dokuz kişilik bir yönetim kurulu seçer.

Grup başkanvekilleri, Grubun yasama çalışmalar-ının yürütülmesinde Genel Başkanın yardımcısı ve görev-lendirdiği konularda vekilidirler. Grubun doğal sözcüsü Genel Başkan'dır. Genel Başkanının bulunmadığı ya da uygun görüldüğü sürelerde sözcülüğü grup başkanvekil-leri yapar. Grup Yönetim Kurulu ve ivedi hallerde grup başkanvekilleri belli konular için milletvekilleri arasından sözcü seçebilirler.

Yasama girişimlerinin düzenli bir biçimde yürütülme-si ve Meclis çalışmalarında uyum ve disiplin sağlanma-sı, Grup Yönetim Kurulunun görevidir.

Parti Merkez Yürütme Kurulunda görevli olup milletvekili bulunmayanlar da Grup toplantılarına katılabilir, ancak oy kullanamazlar.

TBMM Grup çalışmaları "TBMM, Grup İç Yönetmeliği" ile düzenlenir. Grup İç Yönetmeliğine, Parti Tüzük ve Programına aykırı hükümler konulamaz.

GRUP ÜYELERİNİN GÖREVLERİ

Madde 74-

Partili TBMM Üyeleri;

A) Yasama çalışmalarında Partinin ilkeleri ve programı, Seçim Bildirgesi, Kurultay kararları, Parti Meclisinde saptanan temel politikalar doğrultusunda çalışmak; Grup Genel Kurulu ve Grup Yönetim Kurulu kararlarını uygulamak ve bunları desteklemekle yükümlüdürler. Grup toplantısına ve karara katılmamış olmak alınan kararlara uyma yükümlülüğünü kaldırmaz.

B) Geçerli özürleri bulunmadıkça, Meclis Genel Kuruluna, komisyonlara ve grup toplantılarına katılırlar. Bu toplantıların her birine özürsüz olarak üst üste üç kez gelmeyen üyeye Grup Yönetim Kurulunca uyarı yapılır.

C) TBMM üyelerinin ödentileri ve böylece sağlanan gelirin Grup ve Parti Merkezi çalışmaları için hangi oranda paylaştırılacağı, yasa hükümleri çerçevesinde T.B.M.M. Grubunca karara bağlanır.

BELEDİYE VE İL GENEL MECLİSİ GRUPLARI

Madde 75-

Belediye meclisleri ile il genel meclislerindeki partili üyeler, kendi aralarında birer grup oluştururlar.

Partili belediye başkanı, belediye meclisindeki parti grubunun doğal başkanıdır.

Belediye meclisi grupları, kendi içlerinden grup başkanlarını, başkanvekillerini ve sözcülerini seçerler.

İl genel meclisi grubunun başkanı il başkanıdır. Ayrıca bu grup kendi içinden başkan vekilini ve sözcüsünü de seçer.

İl ve ilçe başkanları, parti gruplarını, "Bütçe", "Yıllık program" ve "Faaliyet Raporu" görüşmeleri öncesi olmak üzere bir yıl içinde en az üç, en çok beş kez toplantıya çağırır; toplantıyı yönetir ve oy kullanırlar.

Grup üyeleri partinin ilkelerine, Programına, Seçim Bildirgesine, Kurultay'ın ve kendi kongreleri ile gruplarının kararlarına uymakla yükümlüdürler.

Belediye başkanlarının, yürütmeye ilgili yasal görevleri konusunda bağlayıcı grup kararı alınamaz.

Partili belediye başkanları ile belediye ve il genel meclisleri üyelerinin grup ödentileri ve böylece sağlanan gelirin grup ve parti çalışmaları için hangi oranda paylaştırılacağı, ilgili yönetim kurulu ile grup yönetim kurulunun yapacağı ortak toplantıda karara bağlanır.

Belediye ve il genel meclisi parti gruplarının çalış-
ma yöntemleri, "Belediye ve İl Genel Meclisi Grupları Yönetmeliği" ile düzenlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM

DİSİPLİN İŞLERİ

DİSİPLİN KURULLARININ GÖREVLERİ

Madde 76-

Parti suçunu saptama ve cezalandırma görev ve yetkisi, disiplin kurullarınındır.

Üyelerin, Parti Tüzük ve Programına, Kurultay ve yetkili organların kararlarına aykırı düşen ve Partide aldığı görev ve sorumluluk ile bağdaşmayan tutum, davranış ve eylemleri parti suçudur.

Eylemin yargı organlarının görevine girmesi, disiplin kovuşturması yapılmasına engel olmaz.

DİSİPLİN KURULLARI

Madde 77-

A) Merkez Disiplin Kurulu: Kurultayca gizli oyla seçilen 9 asıl, 9 yedek üyeden,

B) İl Disiplin Kurulu: İl kongrelerince gizli oyla seçilen 5 asıl, 5 yedek üyeden,

C) T.B.M.M. Grup Disiplin Kurulu: Grup Genel Kurulunca gizli oyla seçilne 7 asıl, 7 yedek üyeden kurulur.

Disiplin kurulu üyeliğine aday olmak ve seçilebilmek için disiplin cezası almamış olmak gerekir.

YETKİ

Madde 78-

A) Merkez organlarında görevli olanlarla, T.B.M.M. üyelerinin - yasama çalışmaları dışındaki - tutum ve ey-

lemlerinden doğan parti suçları ile il başkanları ve il yönetim kurulu, il disiplin kurulu üyelerini, partili il merkez belediye başkanlarının işledikleri parti suçları, Merkez Yürütme Kurulunun isteği üzerine, Merkez Disiplin Kurulunca;

B) Diğer üyelerin parti suçları, il yönetim kurullarının isteği üzerine, il disiplin kurullarınca;

C) Partili T.B.M.M. üyelerinin grup disiplinine, grup iç yönetmeliğine, Grubun bağlayıcı kararlarına aykırı davranışlardan ve grubun onuru ile bağdaşmayan tutum ve eylemlerinden doğan parti suçları ve bir birleriyle olan anlaşmazlıkları Grup Yönetim Kurulunun isteği üzerine Grup Disiplin Kurulunca karara bağlanır.

D) Kesin veya geçici çıkarma istemi ile disiplin kuruluna gönderilen üye; kurulca gerekli görüldüğünde tedbir niteliğinde olmak üzere, üyelik haklarını kullanmaktan yasaklanır, görevlerinden uzaklaştırılır.

Görevden alma işlemine karşı ilgili, üç gün içinde gönderildiği disiplin kuruluna itiraz ile tedbir kararının kaldırılmasını isteyebilir.

Bu istek disiplin kurulunca 7 gün içinde karara bağlanır.

PARTİ SUÇLARI

Madde 79-

Aşağıda yazılı tutum, davranış ve eylemler ile bunların yapılmasını desteklemek, kolaylaştırmak ve övmek parti suçudur.

A) Program ve Tüzük hükümlerine, Kurultay ve yetkili diğer organ ve kurul kararlarına aykırı davranışlarda bulunmak,

B) Parti içinde ayrılık gözetmek ve ayrıcalıklar yaratmak;

C) Parti doğrultusuna ve temel ilkelerine aykırı siyasal çalışmalara ve eylemlere katkıda bulunmak;

D) Partiye zarar veren çalışmalarda bulunmak; sözlü veya yazılı propaganda yapmak;

E) Gizli yapılması kararlaştırılan toplantılardaki kararları, konuşmaları veya gizli bilgi ve belgeleri açıklamak;

F) Partililerin kişilikleri ile uğraşmak,

G) Parti çalışmalarında partili üyeye sözlü ya da eylemli saldırıda bulunmak, Parti düzen ve disiplinini bozucu eylem ve davranışlarda bulunmak;

H) Parti adaylarına karşı ve başka parti adaylarından yana açık veya gizli çalışmak;

İ) Gerçeklere aykırı üye yazmak, kayıt yapmak veya kayıtları bozmak,

J) Özürü olmadığı halde seçimlerde oy kullanmamak,

K) Kurultay, Kongre, Grup ve yetkili kurulların çalışmalarını engelleme, bozma ve bozdurma amacı ile yetkili organlara ve kişilere karşı, Tüzüğe uygun itirazlar dışında, her türlü eylemde bulunmak,

L) Yetkili ve görevli organ ve kurulların yasa, Tüzük ve yönetmelik kuralları içinde verdikleri görevleri özürsüz yapmamak veya engellemek.

DISİPLİN CEZALARI

Madde 80-

Disiplin cezaları uyarma, kınama, partiden veya gruptan geçici ya da kesin çıkarmadır.

Uyarma, yazılı olarak dikkat çekmedir.

Kınama, yazılı olarak kusur bildirmediir.

Geçici çıkarma, üyenin bir yıldan iki yıla kadar; kesin çıkarma süresiz olarak partiyle ilişkisinin kesilmesidir.

Disiplin kurullarınca Tüzüğün 79. maddesinin (B), (D), (F), (J), (L) bendlerinde yazılı davranışlarda bulunanlar hakkında, suçun işleniş şekline ve ağırlığına göre en az uyarma, en çok kınama; (A), (C), (E), (G), (K) bendlerinde yazılı suçları işleyenler hakkında, suçun işleniş şekli ve ağırlığına göre en az kınama en çok geçici çıkarma (H) ve (İ) bendlerinde yazılı davranış ve eylemde bulunanlar hakkında suçun işleniş şekli ve ağırlığına göre en az geçici çıkarma en çok kesin çıkarma cezası verilir.

Disiplin cezası verilmesine neden olan tutum, davranış ve eylemlerin tekrarında bir üst derece ceza uygulanır.

Kınama cezası alanlar bir yıl süre ile yönetim kurullarına seçilemezler; seçilmiş iseler görevlerinden alınırlar.

Geçici çıkarma cezası alanlar, bu süre içinde parti üyelerine tanınan hakları kullanamazlar. Ancak bu durum kendilerinin Parti Program ve Tüzüğünün yetkili organlarının bağlayıcı kararlarına uyma yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Kınama ve geçici çıkarma cezaları, partinin yazılı bulunduğu üye kayıt defterine işlenir; yetkili disiplin kurulunca hemen Genel Sekreterliğe bilgi verilir.

Kesin çıkarma cezası alanların adları silinir; kimlikleri Genel Sekreterlikçe bütün örgütlere duyurulur. Partili milletvekillerinin T.B.M.M. Grup üyeliğinden kesin olarak çıkarılması Partiden çıkarılmayı gerektirir.

T.B.M.M. Grubundan geçici olarak çıkarılmasına karar verilen milletvekili bu süre içinde grup toplantılarına katılamaz.

Belediye Başkanı, belediye meclis üyeleri ve il genel meclis üyelerinden oluşan gruplar için de bu kural geçerlidir.

Disiplin kurulu kararları kesinleştiği tarihte yürürlüğe girer.

Uygulamada tedbirli olarak geçirilen süre verilen cezadan indirilir. Tedbirli işlerde karar kesinleşinceye kadar tedbirlilik hali sürer.

KARARLAR

Madde 81-

Disiplin kurulları, üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların çoğunluğu ile karar verir. Ancak Siyasi Partiler Kanunun 101. maddesinin (d-1) bendinde gösterilen haller dışında partiden kesin çıkarma cezaları için üye tam sayısının çoğunluğunun kararı gereklidir.

Disiplin Kuruluna sevk edilen üyenin, sözlü veya yazılı savunma hakkı vardır. Savunma için süre, savunmaya çağrı yazısının üyeye tebliğden başlamak üzere 15 gündür. Bu sürede savunma yapmayanlar hakkını kullanmaktan vazgeçmiş sayılır. Zorunlu durumlarda disiplin kurulları onbeş günlük ek süre verebilir.

Savunmaya çağırma disiplin kurulu başkanlığınca yazı ile yapılır. Bu yazıda uygulanması istenen disiplin cezası ile cezaya neden olan eylemler açıkça gösterilir.

Disiplin kurulları kendilerine gönderilen işleri en geç 2 ay içinde karara bağlar.

Bu süre içinde sonuçlandırılmayan işler için, gerekçesi gösterilerek "Merkez Yürütme Kurulu"ndan ek süre istenebilir. Ek süre bir aydan fazla olamaz.

Merkez Disiplin Kurulu ve Grup Disiplin Kurulu kararları kesindir.

Disiplin kurulunca verilen kararlar gerekçeleri ile birlikte en geç otuz gün içinde ilgiliye tebliğ edilir.

İTİRAZLAR

Madde 82-

Disiplin kurulu kararlarına karşı, il yönetim kurulu ve ilgili üye, on gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna itiraz edebilir. Merkez Disiplin Kurulu'ndan erteleme kararı verilmemişse, itiraz il disiplin kurulu kararının uygulanmasını durdurmaz.

Hakkında partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen üye, bu cezaya karşı disiplin kuruluna sevk eden kurulun veya disiplin kurulunun görev ve yetkisizliği veya alınan kararın kanuna, Parti Tüzüğüne, veya yönetmeliğe aykırı olduğu iddiası ile itiraz edebilir. Bu itirazlar, kararın tebliğinden başlayarak otuz gün içinde yetkili asliye hukuk mahkemesine yapılır. Mahkemenin vereceği karar kesindir.

Parti kurul ve organlarının kararlarına karşı yasalara ve tüzüğe uygun itiraz hakkı sınırlanamaz ve itiraz suç sayılamaz.

DISİPLİN KURULLARINA İLİŞKİN ORTAK İLKELER VE KURALLAR

Madde 83-

A) Siyasi Partiler Kanununun 101. maddesinin (d-1) bendi uyarınca, Cumhuriyet Başsavcısının Partiden kesin olarak çıkarılmasını istediği üye, Merkez Yürütme Kurulunca geciktirilmeksizin Merkez Disiplin Kuruluna verilir.

Merkez Disiplin Kurulu, hemen toplanarak konuyu öncelikle görüşür ve üç gün içinde karara bağlar.

İlgili üye, kurulun konuyu ele aldığı ilk toplantısında yazılı veya sözlü olarak savunmasını yapar.

B) Seçimler sırasında ve yayın yoluyla ya da açık toplantılarda işlenen Parti suçlarının kovuşturulmasında, inceleme süreleri yönetmelikle kısaltılabilir.

C) Disiplin kurulları incelemelerini belgeler üzerinde yapabilecekleri gibi tanık da dinleyebilir.

D) Kesinleşen disiplin kurulu kararları, yetkili parti organlarıncı hemen uygulanır.

E) Disiplin kurulu üyeleri ile parti arasında bir hizmet bağı kurulamaz. Kendilerine Partiden hiçbir gelir sağlanamaz. Eşler ile bir ve ikinci derecedeki sıhrî yakınlar, aynı disiplin kurulunda görev alamazlar. Bunlarla ilgili kararlara katılamazlar.

F) Disiplin kurulu üyeleri Partinin başka hiçbir organ ve kurulunda görev alamazlar.

G) Partinin hiçbir organ, kurul ve toplantısında disiplin kurullarının inceleme ve kararları hakkında görüşme yapılamaz ve karar alınmaz.

H) Parti organ ve kurulları disiplin kurullarının incelemelerini kolaylaştırmak ve isteklerine süresinde yanıt vermek zorundadırlar.

İ) Disiplin kovuşturması işlemlerinde üyenin ilçe merkezindeki başvurma belgesinde belirttiği adresine yapılan bildirimler geçerlidir.

ÜYELİKLERDE BOŞALMA

Madde 84-

Disiplin kurullarında ayrılma veya başka nedenle boşalma olursa sırası ile yedekler çağınır.

Bu çağırıcı Merkez ve T.B.M.M. disiplin kurulları için Genel Başkan, il disiplin kurulları için il başkanı yapar.

Yedeklerin çağırılmasından sonra üye sayısı üçte ikinin altına düşerse olağan kurultay ve il kongresine kadar görev yapmak üzere yeni kurul Merkez Yürütme Kurulunca seçilir. T.B.M.M. Grup Disiplin Kurulu için yeni seçim yapılır.

BAĞIŞLAMA

Madde 85-

Kesinleşen disiplin cezalarını bağışlama yetkisi Merkez Yürütme Kurulundur.

Merkez Yürütme Kurulu bu yetkisini ceza alanın yazılı başvurusu üzerine cezayı isteyen kurulun yazılı görüşünü alarak kullanır.

YÖNETMELİK

Madde 86-

Disiplin kovuşturmasına başlanması, savunma, disiplin kurullarının görev bölümü, toplanma ve çalışma yöntemleri, süreler ve öteki işlemler "Disiplin Yönetmeliği" ile düzenlenir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

GELİR KAYNAKLARI — HARCAMALAR HESAP İŞLERİ

GELİR KAYNAKLARI

Madde 87-

Partinin gelir kaynakları şunlardır:

- a) Parti üyelerinden alınan giriş ve üyelik ödentileri,
 - b) Partili milletvekillerinden alınacak ödentiler;
 - c) Adaylık için başvuranlardan alınan özel ödentiler;
 - d) Parti bayrağı, flaması, rozeti ve benzerlerinin satışından sağlanacak gelirler;
 - e) Parti yayınlarından sağlanacak gelirler;
 - f) Üye kimlik kartı, parti defter, makbuz ve kâğıtları karşılığında alınacak paralar;
 - g) Partice düzenlenen kültür ve sanat etkinlikleri, balo, eğlence ve her türlü gösteri çalışmalarından sağlanacak gelirler;
 - h) Parti malvarlığından elde edilecek gelirler;
 - i) Bağışlar,
 - j) Devlet yardımı ve Siyasi Partiler Kanununun 110. maddesi uyarınca partiye intikal edecek mallar, doğmuş ve doğacak hak ve alacaklar.
 - k) Partili belediye başkanları ile belediye ve il genel meclisleri üyelerinin grup ödentileri,
- Parti malvarlığından elde edilecekler dışında parti gelirlerinden vergi, resim ve harç ödenmez.
- Yukarıda yazılı gelirler, Partinin hangi birimince sağlanmış olursa olsun, Parti tüzel kişiliğindedir.

Gelirler Merkez Yürütme Kurulunca bastırılan kopyalı, dip koçanlı makbuzlar karşılığında alınır. Parti örgütüne gönderilen gelir makbuzunun seri ve sıra numaralarına ait kayıtlar Genel Saymanlıkta tutulur. Parti örgütü aldığı ve kullandığı makbuzlar dolayısıyla Merkez Yürütme Kuruluna karşı sorumludur.

GİRİŞ ÖDENTİSİ

Madde 88-

Partiye yazılan üyelere en az bin, en çok bir milyon lira giriş ödentisi alınır.

YILLIK ÖDENTİ

Madde 89-

Parti üye ödentisinin bir yıllık tutarı binikiyüz liradan az, onikibin liradan çok olamaz.

MİLLETVEKİLİ ÖDENTİSİ

Madde 90-

Partili milletvekillerinin ne kadar ödenti vereceği ve bu yolla toplanan paraların grup çalışmalarına ve parti merkezine ne oranda ayrılacağı T.B.M.M. Grup kararı ile saptanır.

Bu ödentinin yıllık tutarı milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarını geçemez.

ADAYLIK ÖDENTİSİ

Madde 91-

Aday için başvuru ödentisi Merkez Yürütme Kurulunca belirlenir. Bu belirlemede adayların ekonomik ve sosyal durumları da gözönünde tutulabilir.

SORUMLULUK VE HARCAMALAR

Madde 92-

Harcamalar, sözleşmeler ve girişilecek yükümlülükler; parti tüzel kişiliği adına yapılır.

İl ve ilçe yönetim kurullarının bağış yapması ya da yüküm altına girmesi Merkez Yürütme Kurulunun iznine bağlıdır. İzin alınmadan girişilen bağış ve yükümlülüklerden dolayı parti tüzel kişiliği sorumlu tutulamaz; Ge-

nel Başkan'a, Genel Sekretere, Merkez Yürütme Kuruluna veya parti tüzel kişiliğine karşı kovuşturma yapılamaz. Bu durumlarda sorumluluk, bağırtı yapan ve yükümlülüğü istenen kişi ve kişilere düşer.

BORÇ VERME YASAĞI

Madde 93-

Partice üyelere, gerçek ve tüzel kişilere hiç bir şekilde borç verilemez.

BÜTÇE VE KESİN HESAP

Madde 94-

A) İl yönetim kurulu bağlı ilçeleri de kapsamak üzere, gelir gider tahminlerini ayrı ayrı gösteren yıllık bütçeyi hazırlar ve her yılın Ekim ayı sonuna kadar Genel Sekreterliğe gönderir.

Bu bütçeler ile aynı süre içinde Genel Merkez Bütçesi engeç Aralık ayı sonuna kadar Merkez Yürütme Kurulunca incelenir ve karara bağlanır.

B) Parti hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.

C) İlçeleri de kapsamak üzere il yönetim kurulları ve Genel Merkez Bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesaplarını hazırlar.

İl başkanlıklarından gönderilen kesin hesaplar ile Genel Merkezin hesapları Merkez Yürütme Kurulunca incelenerek ve birleştirilerek onaylanmak üzere Parti Meclisine sunulur.

Genel Başkan, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan tüm parti örgütüyle ilgili kesin hesapların bir örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir.

İL VE İLÇE ÖRGÜTLERİNE GENEL MERKEZ YARDIMI

Madde 95-

Her yıl partiye yapılan, yasal Hazine yardımının %20'si il örgütlerine dağıtılır. Bu dağıtımda illerin son genel seçimde aldıkları oy, üye sayısı ve il nüfusu gibi ölçütler esas alınır. İl başkanlıkları bu paradan hakkaniyet ölçüsünde ilçe ve belde örgütlerine de pay verir.

HESAP YÖNETMELİĞİ

Madde 96-

Partinin il ve ilçe yönetim birimlerince Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlülük altına girmesine, gelir ve gider defterlerinin tutulmasına, Parti bütçe ve bilançolarının gelir ve gider cetvelleri ile kesin hesaplarının düzenlenmesine ilişkin kurallar ile bu konudaki örgüt yönetim birimlerinin görev ve sorumlulukları ''Hesap Yönetmeliği'' ile düzenlenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

TUTULACAK DEFTERLER VE YAZIM İŞLERİ

Madde 97-

Partinin Merkez, il ve ilçe örgütlerinde aşağıda sayılan defterlerin tutulması zorunludur.

A) Aday üye defteri

Her ilçe örgütünde aday üyelerin adları başvuru sırasına göre işlenir.

B) Asıl üye defteri;

Her ilçe örgütünde mahalle ve köy esasına göre tutulur. Üyelik başvurma belgelerinin birer örneği ilçe ve Genel Merkezde alfabetik sıraya göre düzenlenerek dosyalarda saklanır.

C) Karar Defteri

Parti Meclisi, Merkez Yürütme Kurulu, il ve ilçe yönetim kurulları ile TBMM Grup Yönetim Kurulu ve disiplin kurullarınca tutulur.

Kararlar gün ve numara sırasına göre düzenlenir, oylamaya katılanlarca imzalanır.

D) Yazışma defteri

Yazışmalar bu deftere gün ve numara sırası izlenerek yazılır. Gelen yazıların asılları ile gönderilen yazıların örnekleri, gün ve sıra numaralarına göre dosyalanır.

E) Gelir ve Gider defteri;

Partinin gelirlerinin nereden sağlandığı ile giderlerin hangi işler ve yerler için yapıldığı belgeleri belirtilerek sıra ile bu deftere işlenir.

F) Demirbaş Eşya Defteri;

Genel Merkezdeki, il ve ilçe örgütlerindeki tüm eşyalar özellikleri belirtilerek gün ve sıra numarası esasına göre bu deftere yazılır.

Yukanda açıklanan defterler, Merkezde, Genel Sekreterlikçe il ve ilçelerde yönetim kurulu başkanlıklarınca seçim kurulu başkanlığına onaylattırılır.

Bu defterler dışında, organ ve kurullarda başka hangi defterlerin tutulacağı, üye yazımlarının Parti Genel Merkezinde teknik olanaklardan yararlanılarak nasıl yapılacağı yönetmelikle düzenlenir.

ONUNCU BÖLÜM

DEĞİŞİK HÜKÜMLER PROGRAM, TÜZÜK, YÖNETMELİKLERİN YÜRÜRLÜĞÜ VE DEĞİŞTİRİLMESİ

PROGRAM VE TÜZÜĞÜ DEĞİŞTİRME YETKİSİ

Madde 98-

Partinin Programında ve Tüzüğünde değişiklik yapma yetkisi Kurultayındır.

Değiştirme önerileri, Genel Başkanca Parti Meclisi veya kurultay üyelerinin en az yirmide biri tarafından yazılı olarak verilebilir.

YÖNETMELİKLER

Madde 99-

A) Tüzük uygulamaları ile ilgili yönetmelikler, Merkez Yürütme Kurulunca hazırlanır ve Parti Meclisinin onayından sonra yürürlüğe girer.

Disiplin yönetmeliklerinin hazırlanmasında Merkez ve Grup Disiplin Kurulunun görüşleri alınır.

B) TBMM Grup Yönetmeliği Grup Yönetim Kurulunca hazırlanır ve TBMM Grubunun onayı ile yürürlüğe girer.

C) Parti Meclisince hazırlanıp Kurultayca onaylanan yönetmeliklerde yapılacak değişiklikler de Kurultayca onaylanır.

D) Parti içi kurul, komisyon ve çalışma gruplarının kuruluş ve çalışmaları ile ilgili yönetmelik Parti Meclisince düzenlenir.

E) Parti içi eğitim çalışmaları Merkez Yürütme Kurulunca hazırlanacak "Parti İçi Eğitim Yönetmeliği" ile düzenlenir.

YÖNETMELİKLERİN YAYIMI VE YÜRÜRLÜĞÜ

Madde 100-

Yönetmeliklerde yürürlük tarihi belirtilir.

YÖNETMELİKLERİN HAZIRLANMASI

Madde 101-

Tüzüğün öngördüğü yönetmelikler engeç üç ay içinde hazırlanır.

YÜRÜRLÜK

Madde 102-

Bu tüzük 26, 27, 28 Haziran 1987 günleri toplanan III. Olağanüstü Kurultayda kabul olunmuş ve yürürlüğe girmiştir.

GEÇİCİ MADDE (1)

Anayasanın Geçici 4 üncü maddesinin (a) bendi kapsamına girenler, yasakları halk oylaması ile kalktığıında Partiye üye olmaları şartıyla süre ve Parti Meclisinin karar vermesi kaydına bakılmaksızın aday olabilirler.

SDHP

SOSYALDEMOKRAT HALKÇI PARTİ